

Vlaams
Parlement

vergadering **C134 – WEL11**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebeleid

van 18 februari 2014

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de uitzetting van pleegkinderen in Vlaanderen - 66 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het gebrek aan begeleiding en ondersteuning van gezinnen met autistische kinderen - 953 (2013-2014)	6
Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het schrappen van de spaarformule voor pleegkinderen - 954 (2013-2014)	10
Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de bereikbaarheid van de Zelfmoordlijn - 968 (2013-2014)	
Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de problemen bij de 1813-hulplijn - 971 (2013-2014)	
Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de onderbemanning van de 1813-hulplijn - 989 (2013-2014)	14
Vraag om uitleg van mevrouw Lies Jans tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over vermeende afspraken tussen begrafenisondernemers en ziekenhuizen en/of rusthuizen - 976 (2013-2014)	
Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over afspraken tussen rusthuizen en begrafenisondernemers - 984 (2013-2014)	21
Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvang van geïnterneerden - 978 (2013-2014)	25
Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toekomst van de onthaalouders aangesloten bij een dienst - 993 (2013-2014)	29

■

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

Interpellatie van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de uitzetting van pleegkinderen in Vlaanderen - 66 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, minister, dames en heren, de berichtgeving en mijn interpellatie over de uitzetting van pleegkinderen dateren van een aantal weken geleden. Er ontstond ophef over een aantal specifieke dossiers. Zo kreeg een zwakbegaafd 12-jarig Nederlands meisje in de Kempen van de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) het bevel om binnen de dertig dagen het land te verlaten.

Dat meisje was na een heel bewogen voorgeschiedenis geplaatst in een Belgisch pleeggezin. Haar dossier werd overgedragen van Nederland aan het parket van Turnhout. Blijkbaar kon er toen geen jeugdrechter worden aangesteld omdat er geen wettelijke middelen waren om dit te doen. In dergelijke dossiers bewegen de pleegouders hemel en aarde om alles in orde te krijgen. Ook in dit geval mocht dat niet baten, totdat de pers erbij betrokken geraakte, toen kon het dossier worden geregeld. Dat kan niet de bedoeling zijn. Dit vraagt om een structurele aanpak. We worden geregeld geconfronteerd met zulke omstandigheden. We moeten dit op een goede manier aanpakken.

De DVZ is uw bevoegdheid niet en ik zit hier niet op het goede niveau om deze vraag te stellen. Dat klopt gedeeltelijk. De DVZ is een federale bevoegdheid, maar ik wil er hier wel over discussiëren. Er is één constante: de pleegouders kloppen bij allerlei verschillende diensten aan en worden telkens van het kastje naar de muur gestuurd. Bijvoorbeeld van de Nederlandse Jeugdzorg naar de Belgische, van de jeugdconsulente naar de pleegdienst, of naar de jeugdrechter, noem maar op.

Pleegzorg Vlaanderen erkent dat er een probleem is en zoekt een oplossing, maar botst op juridische muurtjes. We mogen onze paraplu niet opsteken, we moeten deze dossiers oplossen. Ik herhaal dat het hier niet gaat om dossiers, maar om kinderen, en dan nog wel kinderen die uit een zeer preciaire situatie komen. Daar moeten we absoluut rekening mee houden als we hun belangen willen vrijwaren.

Er is sprake van heel concrete problemen. Zo is er een pleegkind dat hier al jaren verblijft maar dat door omstandigheden niet over de nodige documenten beschikt, waardoor het met zijn familie nooit op reis kan gaan naar het buitenland. Er zijn kinderen die niet kunnen sporten in een bepaalde club. Wij zijn hier zelf problematische opvoedingssituaties (POS) aan het veroorzaken.

Minister, hebt u al contact gehad met uw federale collega's over deze problematiek? Zo ja, tot welke afspraken heeft dit geleid? Welke stappen zijn er al ondernomen om de situatie van deze kinderen recht te zetten?

Hebt u zelf zicht op de omvang van deze problematiek? In de grensstreek zijn er namelijk nogal wat kinderen die vanuit Nederland in een Belgisch pleeggezin worden geplaatst. Zijn er Vlaamse kinderen toevertrouwd aan gezinnen in het buitenland? Hoe behandelt men deze dossiers? Komt men daar soortgelijke problemen tegen?

Erkent u dat een uitwijzing van deze kinderen zal leiden tot een bijkomende traumatische ervaring voor deze kinderen? Dat kan toch niemand ontkennen? Welke stappen zult u ondernemen om dergelijke toestanden te vermijden?

In het besluit van de Vlaamse Regering op het nieuwe Pleegzorgdecreet staan trouwens twee zaken die hierbij van belang zijn. Als een gezin vanuit het gebied van één pleegzorgdienst naar het gebied van een andere verhuist, dan is deze laatste bevoegd voor het dossier. Is dat ook zo voor de gezinnen waar een kind vanuit het buitenland geplaatst wordt? Kunnen

pleegouders daar terecht met al hun vragen? De diensten voor pleegzorg waarborgen het respect voor de grondrechten en de rechten van de pleeggezinnen. Is dat ook van toepassing op de gevallen die nu aan het licht gekomen zijn? Erkent u dat de rechten van deze pleegouders geschaad zijn en dat zij dus bij de bevoegde dienst voor pleegzorg terecht moeten kunnen? Zult u dit ook zo duidelijk communiceren naar de diensten en de pleegouders?

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, minister, ik sluit me aan bij deze brede vraag. Het is inderdaad een federale bevoegdheid. Er zijn redenen waarom de DVZ een bevel tot uitwijzing kan geven voor een Nederlands minderjarig pleegkind. Dat kan misschien het best in de Kamer worden besproken.

Minister, we kunnen ons wel afvragen of er niets mis is met de informatiedoorstroming naar alle betrokkenen bij zo'n zaak.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik sluit me aan bij de bekommernissen die mevrouw De Wachter formuleerde. Pleegzorg en -kinderen liggen me bijzonder na aan het hart. Mevrouw De Wachter beklemtoont terecht dat het om kinderen gaat. Er is al gezegd dat het hoofdzakelijk een federale materie betreft, maar het belang van het kind moet hier centraal staan. Het is onze opdracht en uw verantwoordelijkheid, minister, om ervoor te zorgen dat kinderen in deze situatie niet evolueren naar een POS-dossier. Dat is wat wij te allen prijze dienen te vermijden.

De bijkomende vraag van collega Gysbrechts is zeer terecht. Heel veel heeft te maken met de correcte informatiedoorstroming. Daarom wil ik u vragen, minister, om daar bijzondere aandacht aan te besteden, want voor zover mij bekend, schort daar een en ander aan.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, er vond over de aangehaalde problematiek nog geen specifiek overleg met de federale overheid plaats.

Wat betreft het plaatsen van een kind dat verblijft in een Europese lidstaat in een pleeggezin in een andere Europese lidstaat, met uitzondering van Denemarken, is de Verordening Brussel II bis relevant, die luidt voluit: Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000.

Die wetgeving over beslissingen inzake ouderlijke verantwoordelijkheid staat natuurlijk los van alle wetgeving betreffende asiel en migratie, al dan niet tussen de verschillende lidstaten, die ook van toepassing is in welbepaalde gevallen in de aangehaalde probleemstelling. De wetgeving staat dus in principe los van onze wetgeving op asiel en migratie, tenzij in een aantal zaken de samenloop aanwezig is.

Om tot een correcte oplossing te komen, moeten dergelijke juridische casussen correct worden geanalyseerd. De geciteerde verordening bepaalt dat voor wat betreft de ouderlijke verantwoordelijkheid, de gerechten van de lidstaat op het grondgebied waarvan het kind zijn gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip dat de zaak bij het gerecht aanhangig wordt gemaakt, bevoegd is om beslissingen te nemen. Het bevoegde gerecht kan gelijkgesteld worden met de bevoegde administratieve instantie in een welbepaalde lidstaat.

De definitie van 'gewone verblijfplaats' is volgens het Europese Hof van Justitie de volgende: "De plaats waar de betrokkene het permanente of gewone centrum van zijn belangen heeft gevestigd met de bedoeling daaraan een vast karakter te verlenen."

Voor wat betreft de plaatsing van een minderjarige in een voorziening of een pleeggezin over de grens, in een andere lidstaat, moet de verzoekende lidstaat via de centrale autoriteit

overleg plegen en een aanvraag tot plaatsing van een kind in een voorziening of een pleeggezin via de centrale autoriteit van de aangezochte lidstaat indienen. De centrale autoriteit in België is de Federale Overheidsdienst Justitie. De bevoegde instantie van de aangezochte lidstaat – in België de gemeenschappen en voor wat de Vlaamse Gemeenschap betreft het agentschap Jongerenwelzijn – zal die plaatsing al dat niet goedkeuren.

De beslissing van de bevoegde instantie wordt via de centrale autoriteit van de aangezochte lidstaat aan de centrale autoriteit van de verzoekende lidstaat meegedeeld. De verzoekende lidstaat blijft de beslissingen nemen over het kind en zal dan voorafgaandelijk en tijdens de uitvoering van de beslissing het welzijn van het kind in de voorziening of het pleeggezin opvolgen.

Aangezien de instantie die juridisch verantwoordelijk blijft over het kind, soms fysiek ver verwijderd kan zijn van de plaats waar het kind geplaatst is, moet het duidelijk zijn dat de procedure bedoeld is voor kortdurende plaatsingen. Indien er sprake is van langdurige plaatsingen over de landgrenzen heen, kan men de vraag stellen of het niet aangewezen is in het belang van de opvolging van het kind, dat het dossier overgeheveld wordt aan de aangezochte lidstaat. Die overdracht van het dossier kan gevraagd worden op verzoek van een van de partijen of het gerecht, indien het kind een bijzondere band heeft met de andere lidstaat.

Concreet betekent dat dat in de recente casus van de Antwerpse pleegmama Jeugdzorg Vlaanderen via de Nederlandse centrale autoriteit overleg had moeten plegen met de Belgische centrale autoriteit en die de plaatsing in het pleeggezin in Vlaanderen had moeten goedkeuren, in plaats van het dossier rechtstreeks over te maken aan het comité voor bijzondere jeugdzorg. Men had dus de officiële weg moeten volgen.

We stellen vast dat er slechts een heel beperkt aantal situaties bij ons gekend zijn die op die manier geregeld worden. We mogen ervan uitgaan dat er in de feiten meer dergelijke situaties zijn. Over het aantal buitenlandse kinderen dat effectief in een Vlaams pleeggezin verblijft, hebben we geen gegevens. We hebben aan het agentschap Jongerenwelzijn gevraagd om overleg te plegen met de Belgische centrale autoriteit, om zo een pragmatische oplossing te zoeken voor de gevatte dossiers.

Voor wat de omgekeerde cliëntstroom betreft, stellen we in de praktijk, uit een bevraging van de pleegzorgdiensten, vast dat er slechts een zeer beperkt aantal situaties zijn waarbij Vlaamse kinderen geplaatst zijn in een pleeggezin dat in een ander land woont. Er zijn ons dertien situaties bekend van Vlaamse kinderen die bij een in Nederland wonend pleeggezin verblijven. Het betreft situaties waarbij de pleegouders wegens diverse redenen – verhuizing om professionele redenen, aankoop van een huis – net over de grens zijn gaan wonen. In de praktijk stelde er zich hier geen echt probleem. Wel hebben we afspraken gemaakt met de vergunde diensten voor pleegzorg om in lopende situaties pragmatisch te handelen, vanuit het belang van het pleegkind en met aandacht voor de continuïteit van de hulpverlening.

Ondertussen onderzoeken we op welke wijze we dergelijke situaties structureel en juridisch sluitend kunnen regelen. De oplossingen zullen zich moeten situeren binnen de contouren van migratiewetgeving en in de internationale wetgeving. We stellen samen met u vast dat de regelgeving ter zake uiterst complex is en dat het voor de diensten niet evident is om de pleeggezinnen correct te informeren. Daarom heeft Jongerenwelzijn aan de diensten voor pleegzorg gevraagd om het aanspreekpunt dat is gecreëerd voor vragen, initieel bedoeld over de verhuizing van pleeggezinnen naar het buitenland, ook open te stellen voor andere vragen in dit kader.

Een recente rondvraag bij de provinciale pleegzorgdiensten naar het aantal gekende pleegzorgsituaties met een mogelijk probleem met het verblijfsstatuut, leert dat er voor de provincie Oost-Vlaanderen acht situaties zijn gekend, voor Limburg twee situaties, in Vlaams-Brabant zeven, in Brussel ook zeven en in West-Vlaanderen vier. De pleegzorgdienst in Antwerpen verwijst naar een recente bevraging waarin elf jongeren waren gekend.

Enkele van de casussen betreffen niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die in een pleegzorgsituatie zitten. De samenwerking tussen de federale overheid en de gemeenschappen om de opvang en de begeleiding van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen beter te structureren, maakt momenteel onderwerp uit van lopende besprekingen.

Tot slot kunnen we u melden dat we een brief aan de staatssecretaris voor Asiel en Migratie hebben gericht met de uitnodiging om over de specifieke problematiek inzake het verblijfstatuut van kinderen en jongeren in de pleegzorg een aantal gerichte afspraken te maken. We zullen deze problematiek op basis van dat overleg alleszins nauwgezet opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, het is duidelijk dat er naar aanleiding van de berichtgeving en de discussie een zekere dynamiek is ontstaan in dit dossier. Het is heel uitgebreid, want er zijn ook andere overheden bij betrokken. We zijn er ons van bewust dat het altijd gaat over kinderen die zich sowieso in precaire situaties bevinden, voor wie wij de verantwoordelijkheid moeten nemen om er zo goed mogelijk mee om te gaan.

Minister, ik hoor u zeggen: “had moeten gebeuren”. Het is duidelijk dat er heel wat zaken moeten worden verbeterd. De dynamiek van de informatiedoorstroming moeten we in de praktijk brengen. U hebt enkele zaken aangehaald, onder andere dat het agentschap verder onderzoek zal doen. U hebt aan de staatssecretaris gevraagd om rond de tafel te zitten. Het is belangrijk de problemen op een goede manier aan te pakken.

De fundamentele rechten van de pleeggezinnen, -kinderen en -ouders moeten worden gevrijwaard. Daarom moeten er goede afspraken worden gemaakt met de verschillende pleegdiensten. Op die manier kunnen we naar oplossingen zoeken. Het is heel belangrijk dat er wordt nagegaan hoeveel kinderen er zich in die situatie bevinden. Zo kunnen we dat structureel oplossen.

Ik wil ook een motie aankondigen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Strikt theoretisch had in de Antwerpse situatie Jeugdzorg Nederland de vraag moeten stellen aan de Belgische Centrale Autoriteit, die op haar beurt aan het Agentschap Jongerenwelzijn had moeten vragen om akkoord te gaan met de pleegplaatsen.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het gebrek aan begeleiding en ondersteuning van gezinnen met autistische kinderen
- 953 (2013-2014)**

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Voorzitter, minister, collega's, 'Kinderen met autisme blijven in de kou staan', zo stond het op vrijdag 31 januari in De Standaard. Het is Herbert Roeyers, professor klinische en gezondheidspsychologie aan de UGent, die aan de alarmbel trekt. Volgens hem is er een groot gebrek aan omkadering voor gezinnen met autistische kinderen.

Ik citeer hem: “Veel ouders van autistische kinderen zitten met vragen over de opvoeding. Ze merken dat het kind anders is. Maar ze vinden hun weg niet naar de hulpverlening. Een autismespectrumstoornis verdwijnt niet door therapie, maar hoe jonger de begeleiding van de kinderen begint, des te groter is de kans dat hun taal zich goed ontwikkelt en dat ze later zelfstandig zijn. Een mogelijkheid voor de gezinnen is thuisbegeleiding, een andere is de zorg die ambulante revalidatiecentra aanbieden. Voor allebei zijn er lange wachtlijsten.”

Het is uiteraard niet de eerste keer dat deze problematiek wordt aangekaart. Vijf jaar geleden al kaartte ik het gebrek aan opvang, begeleiding en ondersteuning aan bij uw voorgangster Veerle Heeren en sindsdien hebben collega's op regelmatige tijdstippen hierover vragen gesteld.

Dezelfde problemen van toen bestaan vandaag nog altijd. Volgens de professor blijkt er bovendien binnen de hulpverlening te worden gewerkt met zeer verschillende methodieken, waarbij het niet altijd duidelijk is of dit aan de hand van wetenschappelijke inzichten gebeurt. Hij beveelt daarom de oprichting van expertisecentra aan, want de referentiecentra binnen de universitaire ziekenhuizen kunnen zich door de werkdruk enkel met diagnose bezighouden en onvoldoende of niet met opvolging en doorverwijzing. De ouders moeten dus eigenlijk maar hun plan zien te trekken en zelf hun weg weten te zoeken tussen allerlei instanties.

Minister, gelet op het belang van vroegtijdige behandeling, wil ik u een vraag voorleggen. Hoe wilt u gevolg geven aan de aanbevelingen van professor Roeyers wat het wegwerken van de wachtlijsten betreft, het ondersteunen van de ouders in hun zoektocht naar gepaste opvang en begeleiding, het versterken van wetenschappelijk onderbouwde methodieken binnen de hulpverlening, het oprichten van expertisecentra voor diagnose, doorverwijzing en opvolging?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, ik sluit mij aan bij de terechte bekommernissen van mevrouw Van der Borgh. Collega's, dit dossier is ouder dan deze legislatuur. Mevrouw Van der Borgh, ik ben blij dat u hebt verwezen naar uw eigen initiatieven, maar ook naar initiatieven, uit de vorige legislatuur en zelfs in deze legislatuur, van andere collega's, waaronder ikzelf. Ik heb ook al vragen over deze problematiek gesteld.

Minister, ook hier betreft de centrale vraag de wachtlijsten, zowel wat de ambulante revalidatiecentra als wat de thuisbegeleiding betreft. De mensen doen een aanvraag, ze komen in aanmerking voor de vorm van begeleiding die zij kiezen, maar ze krijgen steevast als antwoord dat ze op een wachtlijst staan, en dat ze, wanneer ze in aanmerking komen voor welke begeleiding ook, geen antwoord kunnen krijgen. Mij wordt gemeld dat in een aantal regio's de wachtlijsten, zeker wat de thuisbegeleiding betreft, zeer groot zijn. Minister, de legislatuur is bijna ten einde, maar ik zou u toch willen vragen dat u nog initiatieven neemt om een antwoord te bieden aan de volgens mij terechte opmerkingen en voorstellen van professor Roeyers.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, er is vandaag inderdaad nog een tekort aan begeleidings- en ondersteuningscapaciteit voor gezinnen met autistische kinderen. De voorbije jaren is nochtans heel wat geïnvesteerd in deze sector. Ik zal het niet herhalen, maar er is in de voorbije legislatuur onder meer een deel van de 146 miljoen euro voor uitbreidingsbeleid geïnvesteerd.

Mevrouw Van der Borgh, een deel van die middelen is geïnvesteerd in de uitbreiding van de begeleiding waaraan u refereert. De thuisbegeleidingsdiensten kregen een uitbreiding voor meer dan 20.000 begeleidingsmomenten per jaar, waarvan het grootste gedeelte naar de diensten voor gezinnen met een kind met autisme is gegaan. Ook in de centra voor ontwikkelingsstoornissen werd bijna 600.000 euro geïnvesteerd. Deze bijkomende middelen werden ingezet in functie van kwaliteitsverhoging door het betalen van een hoger bedrag per onderzoek, en in functie van een reductie van de wachttijden door een verhoging van het aantal diagnostische onderzoeken. Daarnaast ging er 500.000 euro naar inclusieve kinderopvang om de nodige zorg en ondersteuning te versterken voor kinderen met een beperking in de reguliere kinderopvang.

Ik neem aan dat ik u over het wegwerken van de wachtlijsten in het kader van deze vraag geen bijkomende informatie moet bezorgen. Daar hebben wij daarnet, bij de bespreking van het ontwerp van decreet houdende de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap en tot hervorming van de wijze van financiering van de zorg en de ondersteuning voor personen met een handicap, al bij stilgestaan.

Een betere bekendheid, de optimalisering van de diagnostiek en een vroegere detectie van autisme leiden ertoe dat het aantal aanmeldingen bij de gespecialiseerde diensten blijft toenemen. Hierbij stellen we vast dat heel wat mensen al op weg geholpen kunnen worden met een relatief beperkte ondersteuning. Om hieraan tegemoet te komen, werd voor de diensten thuisbegeleiding de mogelijkheid gecreëerd om binnen hun erkenning rechtstreeks toegankelijke hulpverlening aan te bieden. Op deze manier kunnen met de ingezette middelen meer mensen ondersteund worden. De rechtstreeks toegankelijke hulpverlening zal de komende jaren verder uitgebouwd worden. Dit is ook gepland in het decreet op de integrale jeugdhulp.

Dankzij de bijkomende investeringen in de centra voor ontwikkelingsstoornissen kunnen die meer dan vroeger gericht doorverwijzen naar de gepaste opvang en begeleiding. Bovendien werd er in de loop van deze legislatuur werk gemaakt van de Diensten ondersteuningsplan (DOP). Zij kunnen personen met een beperking en hun netwerk, dus ook personen met autisme of gezinnen met een kind met autisme, helpen bij het verhelderen van hun vragen en bij het verkennen van de mogelijkheden van het eigen netwerk, en ook bij het aanspreken van het ruime, niet-handicapspecifieke welzijnsaanbod en het inschakelen van gespecialiseerde opvang en begeleiding.

Ten slotte leveren een aantal gebruikersverenigingen, zoals de Vlaamse Vereniging Autisme (VVA), een bijzondere bijdrage in het ondersteunen van gezinnen met een kind met autisme. Zij doen dit onder andere door een goed uitgebouwde bondgenotenwerking, het ter beschikking stellen van informatiepakketten en het sensibiliseren van betrokkenen in de samenleving, zodat personen met autisme meer begrip ervaren en volwaardiger kunnen participeren.

In Vlaanderen is al heel wat onderzoek verricht naar autisme en worden vernieuwende methodieken ter ondersteuning van personen met autisme ontwikkeld, niet het minst door professor Roeyers zelf. Op dit ogenblik initieer ik hieromtrent geen nieuw onderzoek. Er is, mijns inziens, een ruim en kwaliteitsvol vormingsaanbod beschikbaar voor hulpverleners die werken met personen met autisme of met een meervoudige handicap, waaronder ook autisme.

In de behandeling en begeleiding van autisme worden er hierbij vandaag inderdaad nog verschillende methodieken naast elkaar aangeboden. Voor ouders is dit niet altijd evident omdat ze niet altijd over de kennis beschikken om de verschillende benaderingen te evalueren. Voor ons is het alvast van belang dat de methodiek effectief is. Dat is een van de redenen waarom het Federaal Kenniscentrum Gezondheidszorg momenteel bezig is met het opstellen van algemene richtlijnen om autisme wat eenduidiger te benaderen, wat ook voor ons een belangrijke stap voorwaarts is.

Binnen het Steunpunt Expertisenetwerken (SEN) heeft men al van bij de oprichting in 2002 specifieke aandacht voor de doelgroep personen met autisme. Dat blijkt onder meer ook uit de aanwezigheid van vertegenwoordigers van de VVA onder de stichtende leden. Vanuit het SEN doet men dan ook aan expertisebevordering op dit vlak.

Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) ontwikkelde samen met het werkveld classificerende diagnostische protocollen om zo meer kwaliteit en uniformiteit na te streven bij de diagnose van autisme. Het Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek, dat in oprichting is, zal diagnostiek in Vlaanderen verder op de kaart zetten, en dit op een wetenschappelijk onderbouwde wijze.

De centra voor ontwikkelingsstoornissen worden door het VAPH erkend en gesubsidieerd om diagnostische onderzoek te verrichten en op basis van de resultaten van dit onderzoek kinderen gericht door te verwijzen. Ouders kunnen ook voor de definitieve diagnosestelling al een beroep doen op diensten en voorzieningen die rechtstreeks toegankelijke ondersteuning aanbieden. Ik verwijs hier ten overvloede – en ik ga daarmee ook in op een van de volgende vragen – naar de DOP, die ook hier een vraag ter ondersteuning kunnen helpen

verduidelijken. Tot slot kunnen ouders van een kind met (een vermoeden van) autisme ook terecht bij de verwijzende instanties, die samen met hen de ondersteuningsnood in kaart brengen en een gerichte vraag naar VAPH-specifieke ondersteuning kunnen voorbereiden. Er zijn op dit ogenblik dan ook geen plannen om nieuwe instanties op te richten in functie van diagnose, doorverwijzing en opvolging voor kinderen met autisme en hun gezinnen. We wensen eerder aan te sluiten bij de huidige opgebouwde expertise en het aanbod.

Ik kan u wel nog meegeven dat we volop in onderhandeling zijn met het RIZIV in functie van het afsluiten van een conventie 'Gedragsstoornissen bij Autismen met Zwaarzorgbehoefendheid', waardoor bijkomende middelen ingezet zullen kunnen worden voor specifieke programma's voor kinderen met autisme.

Het RIZIV heeft bovendien reeds zes revalidatieovereenkomsten met betrekking tot autisme: vier overeenkomsten met referentiecentra voor autismspectrumstoornissen en twee overeenkomsten met betrekking tot kinderpsychiatrische aandoeningen met centra die zich geheel of grotendeels op kinderen en adolescenten met autismspectrumstoornissen (ASS) richten: De Appelboom in Genk en De Dauw in Wortegem-Petegem. Zij maken trouwens ook het voorwerp uit van de staatshervorming. De diagnostiek die aangeleverd wordt vanuit deze centra, voldoet aan de vooropgestelde kwaliteitseisen. De zes vermelde overeenkomsten gaan in het kader van de zesde staatshervorming over naar de deelstaten, waardoor Vlaanderen de kans krijgt om een meer homogeen beleid te voeren.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het lijkt me nogal wies dat er inderdaad wel iets is gedaan, maar ondanks die inspanningen slaken ouders op bepaalde momenten een noodkreet, en in dit geval doen ook professoren dat. Als ik die artikels in de krant lees, vraag ik me af hoe u ermee omgaat als u dat leest, minister. Het is niet evident om als minister, telkens als zoiets zich voordoet in de pers, in actie te schieten en mensen uit te nodigen om van gedachten te wisselen. Toch zou het in sommige gevallen niet slecht zijn om met bepaalde stakeholders aan tafel te gaan zitten en af te toetsen of we het beleid moeten bijsturen. U kunt perfect maatregelen nemen, een aanbod doen en middelen ter beschikking stellen, maar het is ook belangrijk om op regelmatige tijdstippen af te toetsen of we vooruitgang boeken.

Wij hebben dezelfde problemen vijf jaar geleden aangekaart en we moeten ze vandaag weer aan de kaak stellen. Ik kan niet anders dan concluderen dat het niet voldoende is of dat de middelen op een verkeerde manier zijn ingezet. Minister, toetst u op regelmatige tijdstippen af of wat beleidsmatig wordt gedaan en aangeboden, wel voldoende effect heeft?

Minister Jo Vandeuren: Eerlijk gezegd, het is nogal evident dat je dat moet doen. We proberen ook veel gesprekken te hebben met mensen op het terrein. Maar in deze problematiek is de voorbije jaren serieus wat geïnvesteerd, ook in de centra voor ontwikkelingsstoornissen en in het aanbod van handicapspecifieke ondersteuning, die voor de ouders nuttig kan zijn en ook rechtstreeks toegankelijk.

Zoals gezegd zijn we in onderhandeling met het RIZIV, omdat het vaak de vraag is of het een bevoegdheid is van Vlaanderen, zijnde handicapspecifieke zorg, of dat het verhaal zich ook binnen het RIZIV afspeelt. Ik hoop uiteraard dat het RIZIV er nog in zal slagen om de bijkomende ondersteuningsmogelijkheden, waarover de onderhandelingen met een aantal actoren in Vlaanderen lopen, effectief tot een goed einde te brengen voor het einde van de legislatuur. Dat kan heel belangrijk zijn.

Een deel van het antwoord op uw vraag zit ook in het wijzigen van het systeem van het toekennen van handicapspecifieke ondersteuning. Dan zitten we bij de manier waarop het decreet wordt uitgevoerd. Elke keer dat in de krant een aantal belangrijke autoriteiten suggesties doen, wordt dat zorgvuldig gescreend en opgenomen en wordt er ook verwacht dat er parlementaire vragen volgen. Het is niet verstandig, mevrouw Van der Borgh, om elke keer het schip van koers te veranderen. *(Opmerkingen van mevrouw Vera Van der Borgh)*

Ik apprecieer de nuance in uw vraag. Voor de handicapspecifieke ondersteuning zijn we met het decreet aan een veel fundamentele manoeuvre bezig. We kunnen blijven regeltjes bij maken en specifieke doelgroepen bekijken, maar we moeten een keer proberen om onze regelgeving op een hoger niveau te brengen. Uiteraard blijft de aandacht voor de kennisverspreiding in verband met autisme en de afstemming met andere sectoren belangrijk. In de maanden die ons nog resten – als ik dat heel eerlijk en bescheiden mag zeggen – moeten we proberen het decreet tot een goed einde te brengen en moeten we niet nog een ronde extra maatregelen nemen.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Of het decreet afschieten, zoals sommigen proberen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het schrappen van de spaarformule voor pleegkinderen - 954 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: We hebben het decreet houdende de organisatie van pleegzorg goedgekeurd deze legislatuur. Het is in werking getreden op 1 januari 2014. Het brengt een grondige hertekening mee van de organisatie en financiering van de pleegzorg in Vlaanderen. Een van de maatregelen die uit dit decreet voortvloeien, blijkt nu, is het wegvallen van de huidige spaarregelingen voor pleegkinderen in de bijzondere jeugdzorg.

Pleegkinderen in de bijzondere jeugdzorg komen uit een sociaal zwak milieu en hebben meestal geen natuurlijke ouders die hen op het moment dat ze 18 jaar zijn op weg kunnen helpen. U weet, minister, hoe moeilijk het vandaag voor jongeren is, al was het alleen al maar om een betaalbare huurwoning te vinden om te starten. Ik vind het dan ook erg dat dit gebeurt, net voor die groep uiterst kwetsbare jongvolwassenen. Vroeger kreeg elk pleegkind 63,64 euro per maand gestort, en dat leverde een flink budget op op het moment dat die jongere op eigen benen kwam te staan. Het is erg dat net dit geschrapt wordt.

Minister, waarom spaart Vlaanderen niet langer voor zijn pleegkinderen? Wat is de argumentatie bij het schrappen van de spaarformule voor pleegkinderen? In welke maatregelen voorziet u om ervoor te zorgen dat deze kinderen niet met lege handen aan hun volwassen leven moeten beginnen als ze de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt?

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, minister, het decreet Pleegzorg moest kinderen eigenlijk meer kansen geven. Het is nu een decreet geworden dat de kansen van kinderen op hun 18 jaar, om een goede financiële start te maken in het volwassen leven, wegneemt in plaats van het beter te maken.

Het decreet moest ook voorzien in een betere dekking van een aantal kosten voor de opvoeding van de kinderen zodat we ook de kans hadden om meer pleegouders te vinden of om het zoeken van pleegouders te vergemakkelijken. Nu blijkt dat die kosten zullen worden verhaald op de kinderen zelf. *(Opmerkingen van minister Jo Vandeurzen)*

Ik sluit me graag aan bij de vragen van mevrouw Vogels. Is het zo dat er nu meer gespaard wordt voor de kinderen? Wat brengt dat de Vlaamse overheid op? Wat zijn de beweegredenen? En zijn er nog acties om bijstellingen te doen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, dames en heren, de keuzes die we over het spaargeld en andere elementen binnen het totale pakket van pleegzorgvergoedingen, zoals het zakgeld voor pleegkinderen, hebben gemaakt, zijn gebaseerd zijn op inhoudelijke overwegingen, met name zo veel mogelijk gelijkheid creëren tussen kinderen en jongeren binnen pleegzorg of tussen kinderen en jongeren tout court.

Zoals u weet, was de situatie voor het Pleegzorgdecreet van 29 juni 2012 er een van versnippering over drie sectoren en van ongelijkheid in verschillende pleegzorgvergoedingen. Zo was er bijvoorbeeld geen sprake van spaargeld voor kinderen in een pleegzorgsituatie die werd gefinancierd via Kind en Gezin of voor kinderen en jongeren met een handicap, en ook bij de verrekening van de kinderbijslag waren er verschillen.

De gemaakte keuzes zijn het gevolg van de standpunten die in de inhoudelijke debatten naar aanleiding van het decreet hier in het parlement plaatsvonden en ook, voorafgaand aan het uitvoeringsbesluit, onder andere binnen het Raadgevend Comité van Jongerenwelzijn en binnen een gemengde werkgroep bestaande uit onder meer de pleegzorgdiensten, de pleegouders, ouders en diensten die het uitvoeringsbesluit mee voorbereidden.

Het proces tot een hernieuwde samenstelling van de pleegzorgvergoeding, het streven naar vereenvoudiging en meer gelijkheid, alsook het introduceren van enkele nieuwe maatregelen die het pleegzorgers moet toelaten pleegkinderen beter voor te bereiden op een zelfstandig bestaan, werd dus in alle transparantie met de sector doorlopen.

In het vroegere systeem kon het spaarbedrag erg hoog oplopen. Bedragen van ruim 15.000 euro waren daarbij blijkbaar geen uitzondering. Dit staat niet altijd in verhouding tot wat een kind doorgaans van thuis meekrijgt bij zijn meerderjarigheid en werd bijgevolg maatschappelijk moeilijk verdedigbaar, temeer daar we vaststelden dat er op die manier ook grote verschillen ontstonden binnen de pleeggezinnen tussen de eigen kinderen en de pleegkinderen.

We wezen er al op dat die spaarformule ook niet gold voor kinderen met een handicap of voor pleegzorgsituaties begeleid door Kind en Gezin. Vanuit het Kinderrechtencommissariaat werd tijdens de inhoudelijke debatten uitdrukkelijk aangestuurd op gelijkheid tussen pleegkinderen.

Ook voor kinderen die op jonge leeftijd en voor een beperkte periode in een pleeggezin verbleven na een doorverwijzing vanuit Jongerenwelzijn, bijvoorbeeld tussen hun 1e en 6e verjaardag, werd gespaard. Dat riep opportuniteitsvragen op en creëerde moeilijkheden om, gezien termijnen inzake dossierbewaring, de kinderen op hun 18e verjaardag terug te vinden.

Het feit dat er de facto moest worden gespaard en dat deze gelden integraal bereikbaar werden op de 18e verjaardag – wat onvermijdelijk is gezien de meerderjarigheid – komt ook niet altijd tegemoet aan de noden van de pleegkinderen. Er zijn voldoende situaties gekend waarbij het tegenaangewezen bleek dat het bedrag op de 18e verjaardag vrijkwam: het spaargeld werd voor bepaalde zaken aangewend en was op het moment dat de jongere effectief op eigen benen moest staan al gespendeerd.

De oorspronkelijke regeling binnen de bijzondere jeugdbijstand is destijds tot stand gekomen om pleegkinderen inzake spaargeld gelijk te stellen met kinderen die in een voorziening geplaatst werden. Voor die laatste kinderen bepaalt de federale Kinderbijslagwet dat bij een uithuisplaatsing twee derde van de kinderbijslag als bijdrage in de kosten naar de plaatsende overheid gaat en dat de verwijzende instantie over de bestemming van het resterende derde moest beslissen. Dat kon door middel van een spaarrekening voor de jongere of de ouders, indien ze nog bij de opvoeding van het kind betrokken waren. We stellen vast dat vroeger in het overgrote deel van de gevallen het derde op een spaarboekje voor de minderjarige werd geplaatst. Bij pleegzorg ging en gaat de kinderbijslag nog steeds integraal naar het pleeggezin. Vlaanderen heeft in het verleden een regelgeving uitgewerkt waarbij eerst het equivalent van een derde van de kinderbijslag en later pas het bewuste forfaitair bedrag op

een spaarrekening werd geplaatst. Zo kwam er, wat het spaargeld betreft, meer gelijkheid tussen in voorzieningen geplaatste kinderen en pleegkinderen.

Het voorbije decennium stellen we echter vast dat, samenhangend met het inzetten op een sterkere begeleiding van het gezin en de context van de minderjarige, de rol en betrokkenheid van de ouders groter is geworden en dat de verwijzende instanties het derde kindbijslag van kinderen die in een voorziening worden geplaatst, in het merendeel van de gevallen aan de ouders toekennen, omdat ze nog opvoedingstaken en -verantwoordelijkheden op zich blijven nemen. Er wordt voor deze kinderen dus minder dan voorheen gespaard, waar we tot een omkering van de vroegere situatie kwamen: vroeger werd gespaard voor de in voorzieningen geplaatste kinderen en niet voor de pleegkinderen, later werd gespaard voor de pleegkinderen, maar veel minder voor de in voorzieningen geplaatste kinderen. Ook deze 'nieuwe' ongelijkheid wilden we rechttrekken. Het Raadgevend Comité Jongerenwelzijn stelde trouwens de uitdrukkelijke vraag naar de gelijkschakeling tussen instellings- en pleegkinderen.

We moeten benadrukken dat er in grote mate een consensus bestond binnen de Vlaamse pleegzorg om ook het sparen voor pleegkinderen op een andere wijze te organiseren. Dat bleek uit de gemengde werkgroep, met onder meer vertegenwoordigers van diensten voor pleegzorg, ouders en pleegouders, die het uitvoeringsbesluit mee vorm gaf. Het was een uitdrukkelijke vraag om een dynamisch systeem te creëren, waarin het mogelijk is om rekening te houden met de kenmerken van concrete pleegzorgsituaties. Het Vlaams Parlement had trouwens vanuit diezelfde overweging al beslist dat het zakgeld in de kostenvergoeding voor de pleegouders zou worden geïntegreerd, en dat de pleegouders worden geresponsabiliseerd om daarmee om te gaan. Voor het spaargeld werd voor een analoge benadering gekozen.

De nieuwe regelgeving biedt nu een uniform vergoedingssysteem voor alle pleegzorgers. Daarvoor werden de vroegere verschillen tussen de diverse sectoren in de berekening van de kostenvergoeding weggewerkt. Tegelijkertijd werd de totale kostenvergoeding verhoogd. De kostenvergoeding stijgt naargelang de leeftijd van het pleegkind en er wordt in twee grotere sprongen voorzien, op de leeftijd van 12 jaar en op de leeftijd van 15-16 jaar. We willen de pleegouders daarmee de mogelijkheid bieden om een deel van de kostenvergoeding te besteden op maat van en in functie van de noden en maturiteit van het pleegkind, ook rekening houdend met de eigen situatie en de eigen kinderen van het pleeggezin. Maandelijks een deel opzijzetten op een spaarboekje is hierbij mogelijk.

Iedereen deelt uiteraard de bezorgdheid over de toekomst van de pleegkinderen, ook met betrekking tot hun financiële draagkracht. Daarom was en is het ook de intentie om een aantal sociale voordelen maximaal toegankelijk te maken voor pleegkinderen. Het decreet voorziet bijvoorbeeld in de mogelijkheid om een maximale school- en studietoelage aan pleegkinderen toe te kennen. Het sociale tarief voor de kinderopvang voor jonge pleegkinderen is een andere beslissing waarvan we overtuigd moeten zijn dat ze een tastbare meerwaarde voor de pleeggezinnen betekent. We moeten er in deze context ook op wijzen dat de maximumleeftijd voor pleegzorg – met uitzondering voor personen met een handicap, want voor hen bestaat er geen leeftijdsafbakening – verhoogd is van 20 naar 21 jaar. Dat betekent dat pleeggezinnen een jaar langer de kostenvergoeding kunnen ontvangen. Dat is niet onbelangrijk, want net die leeftijdsgrens van 20 jaar was in heel wat gevallen een te krappe breuk voor pleegkinderen die voortstuderen. We zijn er ons zeer goed van bewust dat het belangrijk is duidelijk en transparant te communiceren over de genomen beslissingen, ook ten aanzien van pleegouders. Anders zullen bepaalde signalen en negatieve assumpties een eigen leven gaan leiden. Dat zorgt voor vervelende gevolgen voor de beeldvorming over de pleegzorg in Vlaanderen. Daarom werken Jongerenwelzijn en de diensten voor pleegzorg, maar ook de partnerorganisatie voor pleegzorg die weldra van start gaat en die de diensten moet ondersteunen, samen om al de gevolgen van het nieuwe decreet uit te leggen en te duiden, ten aanzien van hun gebruikers, onder wie ook de pleegzorgers, en ten aanzien van de bredere samenleving.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik blijf dit spijtig vinden. U bent hier met heel veel argumenten aan het zeggen dat u de lat gelijk wilt leggen, maar u legt die lat dan wel heel laag gelijk. U zou ook het omgekeerde kunnen doen en in een spaarformule voorzien voor pleegkinderen die vroeger via Kind en Gezin of – in de sector van de personen met een handicap – Oikonde werden geplaatst. Ik vind het ook wat kort door de bocht als u zegt dat dit spaargeld ook niet altijd goed terecht kwam. Dat zal wel, maar ik zou de jongeren de kost niet willen geven die op hun 18 jaar gaan werken alleen om een auto of een brommer te hebben. Een beetje hetzelfde geldt voor de stelling dat 15.000 euro heel veel is. Minister, kinderen uit de middenklasse die vandaag de deur uitgaan, gaan met meer dan 15.000 euro buiten, hoor. Daar ben ik nogal van overtuigd. Dan gaat het over ondersteuning voor de aankoop van huizen en weet ik veel.

Ik blijf dit dus eigenlijk spijtig vinden. Ik wil toch nog aandringen op een antwoord op de bijkomende vraag van de heer Gysbrechts: wat brengt die besparing eigenlijk op?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, ik heb met veel interesse naar uw antwoord geluisterd. Ik vind dit eigenlijk een heel moeilijke discussie. Van welke kant men dit ook bekijkt, er zitten wel bepaalde waarheden in, bepaalde positieve punten en bepaalde negatieve punten.

U zegt dat het spaargeld nu is geïncorporeerd in de vergoeding die de pleegouders krijgen. U wilt hen motiveren om wat geld opzij te zetten. Dat is allemaal heel mooi, maar vandaag is het leven al heel duur. Ik meen dat we elkaar daar niet van hoeven te overtuigen. Van de vergoeding die die pleegouders krijgen, zeker als die kinderen voortstuderen en nog wat sport- of ontspanningsactiviteiten doen, blijft niets meer over om opzij te zetten. Er is dus geen enkele garantie dat die pleegouders zullen sparen voor de kinderen.

Minister, u zegt dat het de bedoeling is om gelijkheid te creëren tussen alle kinderen tout court. Dat als doelstelling vooropstellen, is heel mooi, maar dat zullen we hier in Vlaanderen nooit realiseren. We zullen nooit gelijkheid krijgen tussen alle kinderen. Dat is een mooie illusie, maar een illusie.

Ik had slechts één bijkomende vraag. Aan het begin van uw antwoord zei u dat er vaak grote verschillen zijn binnen de pleeggezinnen tussen de eigen kinderen en de pleegkinderen, en dat dit dan ook aanleiding geeft tot moeilijkheden. Gaat het werkelijk over een grote groep gezinnen? Natuurlijk zal er binnen een gezin waar een of meer pleegkinderen worden opgevangen, altijd een verschil zijn met de eigen kinderen, zeker als men kijkt naar het materiële aspect, en het spaargeld behoort daartoe. Hebt u kennis van zeer veel probleemdossiers, of is dat maar een marginaal verschijnsel?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik kan dat laatste niet in kwantitatieve gegevens omzetten. Uit gesprekken met pleegouders en met andere actoren is naar voren gekomen dat op de leeftijd van 18 jaar – als de meeste kinderen nog voortstuderen en nog niet per se het huis uitgaan – het pleegkind een belangrijke som geld krijgt waar het autonoom over kan beschikken en de anderen in het gezin niet. Voor sommige ouders is dat een moeilijk punt. Ik zeg niet dat dit het meest doorslaggevende argument is. Wat meer doorslaggevend is, is dat verschillende soorten pleegzorg in een systeem zijn gebracht en dat je inderdaad, afhankelijk vanuit welke sector je komt, spaargeld hebt.

In het parlement heeft men ervoor gekozen om de toegang tot een aantal sociale rechten en voorzieningen wettelijk te verankeren voor pleegkinderen. Dan de afweging makende hoe een en ander is geëvolueerd – het is ontstaan als een compensatie voor het feit dat voor kinderen in voorzieningen werd gespaard –, is er naar een nieuw evenwicht gezocht.

Collega Gysbrechts, er is natuurlijk geen euro bespaard, integendeel. Men heeft met de budgettaire mogelijkheden de kostenvergoedingen opgetrokken en ervoor gezorgd dat kinderen een jaar langer in het pleeggezin kunnen verblijven. We hebben het geld gebruikt om de dienstverlening en de zorg en de hulpverlening te verbeteren. Het is dus niet zo dat er een besparing is gerealiseerd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *Mevrouw Vera Van der Borgh, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de bereikbaarheid van de Zelfmoordlijn
- 968 (2013-2014)**

**Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de problemen bij de 1813-hulplijn
- 971 (2013-2014)**

**Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de onderbemanning van de 1813-hulplijn
- 989 (2013-2014)**

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, collega's, de voorbije periode hebt u sterk geïnvesteerd in meer duidelijkheid en bereikbaarheid van crisislijnen en meldpunten. Zo kwam er één centraal nummer voor meldingen van geweld en misbruik, het nummer 1712. Een ander voorbeeld is de Zelfmoordlijn, die het nummer 1813 kreeg toegewezen. Vanzelfsprekend staat of valt de doeltreffendheid van een meldpunt of hulplijn met de bereikbaarheid ervan.

Onder andere met betrekking tot het meldpunt 1712 werden hierover al meermaals vragen gesteld, onder meer in de plenaire vergadering van 20 maart 2013. U hebt toen gesteld maatregelen te willen nemen met het oog op een grotere bereikbaarheid van het meldpunt 1712 voor kinderen en jongeren, onder meer via een chatinstrument. Die bereikbaarheid is ook nog aan bod gekomen bij de bespreking van het rapport van professor Adriaenssens in deze commissie.

Recent kwam nog de bereikbaarheid van het meldpunt 1813 in het nieuws. Anders dan het meldpunt 1712 wordt de Zelfmoordlijn bemand door vrijwilligers. Dat maakt dat er ook permanentie is buiten de normale werkuren. Toch blijkt de bezetting van minimum één vrijwilliger – op sommige momenten – te weinig en tot onbeantwoorde oproepen te leiden. Een gemiddelde oproep duurt 23 minuten, aldus de directrice van de Zelfmoordlijn. Als het een crisisgesprek is, kan het langer dan een uur duren. Wanneer er op momenten dat er maar één vrijwilliger aanwezig is, dan een tweede oproep binnenkomt, zal die dus moeten wachten. Uiteraard houdt dit risico's in. De bereikbaarheid van de hulpverlening via het chatinstrument zou nog lager liggen. De vraag is daar blijkbaar nog veel groter dan in geval van telefoongesprekken.

Minister, ik heb veel appreciatie voor wat er de voorbije periode daarrond is gebeurd. De bereikbaarheid met het eenvormig en goed verspreid nummer is intussen toch wel vergroot. Het is een actie die in het kader van het plan rond zelfmoordpreventie meermaals aan bod is gekomen. Ik wil absoluut geen proces maken van de manier waarop er momenteel wordt gewerkt, want het is een moeilijke problematiek. Gesprekken kunnen inderdaad lang duren.

Het is niet te voorzien op welke momenten of op welke avond er veel oproepen gaan komen of niet. Bezettingen aanpassen aan gemiddelden is één zaak, maar dat betekent niet dat in concreto op elk moment de bezetting dan voldoende blijkt.

Minister, welke maatregelen neemt u om de bereikbaarheid van de hulplijn 1813 te garanderen? Is er een effectief tekort aan vrijwilligers? In Vlaanderen zijn er op heel wat terreinen en sectoren vrijwilligers actief. De taak van vrijwilliger opnemen in een hulplijn als 1813 is zeer belangrijk en geen eenvoudige opdracht. Hoe kunnen meer vrijwilligers worden aangetrokken? Welke criteria gelden voor deze vrijwilligers? Op welke manier worden zij gevormd en begeleid? Ik kan me voorstellen dat ze het vaak zelf ook moeilijk hebben. Gebeurt er een permanente evaluatie met betrekking tot de momenten gedurende de dag en de week dat de hulplijn het meest wordt geconsulteerd? Wordt de bezetting in functie daarvan afgestemd?

Hulpverlening kan ook gebeuren via chat. Er werd in de pers gesignaleerd dat de wachttijd hier nog langer zou zijn. U hebt er in het verleden al meermaals naar verwezen. Het is een manier van hulpverlening die in de toekomst alsmaar belangrijker zal worden, zeker voor bepaalde doelgroepen. Hoe kunnen we hierop anticiperen?

Minister, in antwoord op de actuele vragen van 20 maart 2013 sprak u over een onderzoek naar chatmogelijkheden voor het meldpunt 1712. Wat zijn de resultaten van dat onderzoek? Werden op basis daarvan al aanpassingen uitgevoerd?

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Collega's, de feiten zijn gekend. Op een rustige zondagmiddag probeerde iemand de 1813-hulplijn te bereiken. Urenlang kreeg hij of zij de bezetton te horen. Ook via de website was er geen gehoor. Dat blijkt geen alleenstaand geval te zijn. Op tijd en stond kan het wel eens langer duren alvorens je contact kunt maken met een vrijwilliger aan de andere kant van de lijn of de chatbox.

Collega's, ik zal heel duidelijk zijn: dat is in geen enkel opzicht de fout van de vrijwilligers. Elk uur dat vrijwillig wordt gependeed aan een maatschappelijke taak, verdient alleen maar mijn respect. Ik ben zeer blij dat er mensen zijn die dit willen doen. Ik begrijp dat deze mensen een leven hebben buiten hun vrijwilligerswerk en dat het bijgevolg moeilijker is voor organisaties zoals Tele-Onthaal om vrijwilligers te sprokkelen tijdens weekends, avonden, feestdagen enzovoort.

Waar ik wel een probleem mee heb, is dat de Vlaamse overheid in het verleden communiceerde dat ze een noodlijn zou oprichten voor mensen met suïcidegedachten of aanverwante problemen, ze dat initiatief in de verf zette, een campagne opzette om die hulplijn onder de aandacht te brengen en wijdverspreid te communiceren, en dat er dan uiteindelijk geen noodlijn is. Want een noodlijn die niet bereikbaar is, is geen hulplijn.

Ik kan mij niets ergers voorstellen dan dat je aan het eind van je Latijn bent, helemaal op bent, nood hebt aan hulp en dan vervolgens een bezetton te horen krijgt. Welke boodschap geef je dan aan deze mensen die hulp zoeken en vervolgens genegeerd worden?

Het lijkt me evident dat, als je als overheid zoiets opzet, dat ook te allen tijde moet werken. Als vrijwilligers niet volstaan om een volledige dekking te geven, moet men daarvoor mensen betaald inschakelen. Het is niet evident om een dergelijke lijn te bemannen. Dat merken we in de praktijk. Waarschijnlijk is het soms uren wachten op een telefoon en stromen de telefoons op een ander moment met vele tegelijk binnen. Dat hangt af van triggers in de samenleving. Het nieuws en de actualiteit zijn daar ook vaak de motor van.

Maar niets zegt dat we mensen niet polyvalent kunnen inschakelen en eventueel opleiden tot het uitvoeren van een dubbele taak, zoals in de private sector wel eens gebeurt.

Minister, wat zult u ondernemen om de 1813-hulplijn beter af te dekken? Welke acties zitten er nog binnen korte termijn in de pijplijn in het kader van het Vlaams Actieplan Suïcidepreventie?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, ik kan kort zijn, aangezien er al veel werd gezegd.

De 1813-hulplijn is een zeer goed initiatief dat door u werd gelanceerd. Daarbij zijn er in het verleden veel inspanningen gedaan en gebeuren er zeer regelmatig nog om deze hulplijn bekend te maken. Ik denk aan de twee tragische voorvallen uit het zeer recente verleden waarbij tieners uit het leven gestapt zijn omdat ze werden gepest. Telkens werd in het kader van de berichtgeving verwezen naar die hulplijn.

Het is dan ook belangrijk om ervoor te zorgen dat, wanneer mensen een beroep willen doen op die hulplijn, zij daar ook bij terecht kunnen. Collega's, voor alle duidelijkheid: ook ik wil mijn grote appreciatie uiten voor het werk dat vrijwilligers doen. Ik geef geen enkel punt van kritiek. Maar aangezien er gekozen is om een beroep te doen op vrijwilligers, is het wel de plicht van het beleid om ervoor te zorgen dat er voldoende vrijwilligers aanwezig zijn.

Minister, ik heb al gezegd dat het bij de opstart uw bewuste keuze is geweest om een beroep te doen op vrijwilligers. U hebt ook gezegd dat die vrijwilligers behoorlijk moeten worden gescreend en getraind. De vraag is of de lat hier niet wat te hoog ligt. Er zijn wel – althans voor zover we in de pers hebben kunnen lezen, u kunt mij verbeteren indien nodig – behoorlijk wat aanmeldingen, maar na screening blijft er een te kleine groep over.

Minister, wordt de lat niet te hoog gelegd? Zult u inspanningen doen om tot een grotere bemanning te komen? Overweegt u initiatieven om de 1813-hulplijn niet alleen door vrijwilligers, maar ook door professionelen te laten bemannen? En – dat is daaraan gekoppeld – bestaat de bereidheid om daarvoor bijkomende middelen vrij te maken?

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, ik sluit graag aan bij mijn collega's. In het verleden zijn er hier al geregeld vragen gesteld over hulplijnen, ook naar aanleiding van de gesprekken die we hebben gevoerd met professor Adriaenssens in het kader van misbruik en geweld, vooral historisch dan. Dat is heel belangrijk.

Ik sluit mij graag aan bij de vraag hoe we het meest efficiënt kunnen omgaan met die hulplijnen die zo essentieel zijn. Ik sluit mij ook aan bij de vraag van mevrouw Schryvers naar een evaluatie. Het is belangrijk om te weten wanneer er vooral nood is aan die hulplijn of extra nood aan bemanning of 'bevrouwing' om er op een goede manier mee om te gaan.

Ik wil ook graag de bekommernis uiten die tijdens de gesprekken met professor Adriaenssens naar boven kwam, namelijk: hoe bereik je nog beter die doelgroepen die je absoluut moet bereiken? Het is bijvoorbeeld bewezen dat jongeren en kinderen soms op een moeilijke manier de hulplijn kunnen bereiken. Minister, hoe denkt u daar nog verder aan tegemoet te kunnen komen? Ik denk dat iedereen het erover eens is dat hulplijnen noodzakelijk zijn, maar ze moeten op de meest efficiënte manier kunnen worden ingezet, anders hebben ze niet veel nut.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, het is uiteraard spijtig te lezen dat iemand heeft geprobeerd telefonisch contact op te nemen met de Zelfmoordlijn 1813 en dat het daarbij niet gelukt is om tot een gesprek te komen. Anderzijds zijn er jaarlijks meer dan 11.000 mensen die wel een gesprek krijgen met een van de vrijwilligers.

Het Centrum ter Preventie van Zelfdoding (CPZ) is een organisatie met terreinwerking in het kader van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid, waar ik een beheersovereenkomst mee heb afgesloten in 2012. Die loopt van 2012 tot 2016. Voorheen werden facultatieve subsidies toegekend. Een van de opdrachten van het CPZ is het uitbaten van de Zelfmoordlijn.

Het CPZ bouwde haar vrijwilligerswerking de voorbije jaren sterk uit. Er werd een verdubbeling van het aantal vrijwilligers gerealiseerd van 40 naar 85 in de periode 2008-

2013. Deze vrijwilligers zetten zich 16 uur per maand in en de werking wordt nog uitgebouwd in de komende jaren.

Omdat de vraag heel groot is, heb ik bijkomend voorzien in een capaciteitsuitbreiding door de samenwerking tussen Tele-Onthaal en CPZ te organiseren onder een noemer, namelijk de nieuwe hulplijn 1813. Er zijn tijdelijk een aantal middelen, namelijk 177.000 euro, tegenover gezet en piekmomenten kunnen beter worden opgevangen. Daarnaast hebben we de voorbije jaren structureel 240.000 euro meer toegekend aan Tele-Onthaal om zo maximaal vrijwilligers te kunnen rekruteren en hebben we 35.000 euro toegekend aan het CPZ om juist die vrijwilligerswerking te ondersteunen.

Momenteel is de Zelfmoordlijn 1813 drie maanden operationeel. Het is dus nog vrij vroeg om een aantal structurele conclusies te trekken over de bezetting. Het is ook nog onduidelijk wat het effect is van het verkort nummer op het aantal oproepen. Uiteraard volgen we dit nauwgezet op.

De resultaten van deze nieuwe hulplijn en de bijbehorende capaciteitsuitbreiding zullen voor de eerste keer te zien zijn in het jaarverslag van 2014. Zowel het CPZ als Tele-Onthaal maakt continu werk van de werving van nieuwe vrijwilligers. Er worden bij het CPZ twee keer per jaar nieuwe vrijwilligers opgeleid om de lijn te bemannen. Daarnaast plant het CPZ in de zomer van 2014 een grootscheepse wervingscampagne om het aantal vrijwilligers substantieel te vermeerderen.

Om echter de kwaliteit van de dienstverlening voldoende hoog te houden, betekent meer vrijwilligers ook meer inzet voor de werving, opleiding, permanente vorming en begeleiding. Meer vrijwilligers inzetten, is niet alles, er wordt ook voortdurend gezocht naar wat er nog kan worden gedaan om de bereikbaarheid te verhogen op andere manieren. Onderzoek wijst bijvoorbeeld uit dat mensen die via het ene medium niet binnen geraken en met dringende vragen zitten, ook geholpen kunnen worden door het communiceren via een minder direct medium dan telefoon of chat. Daarom is het CPZ in 2013 gestart met e-mailhulpverlening als bijkomend vangnet voor mensen die niet onmiddellijk een telefonisch gesprek kunnen krijgen.

Collega's, ten slotte wil ik het volgende even onder uw aandacht brengen. Wanneer de oproeper een bezettoon ervaart, krijgt hij automatisch het nummer 112 voor dringende medische hulp en het nummer 106 van Tele-Onthaal te horen. Er wordt dus onmiddellijk gesuggereerd om een ander nummer te bellen.

Het is niet zo gemakkelijk te stellen dat, als er onvoldoende vrijwilligers zijn, maar moet worden aangevuld met professionelen. De Zelfmoordlijn 1813 biedt anonieme laagdrempelige zorg. Dit is slechts een van de strategieën uit het actieplan in het kader van de gezondheidsdoelstelling preventie van zelfdoding. Die strategie richt zich specifiek op mensen die niet de stap hebben kunnen zetten om met iemand te spreken over hun zelfmoordgedachten, die niemand hebben om hierover te spreken of die bijvoorbeeld een slechte ervaring hebben met hulpverlening. We weten uit onderzoek dat voor deze specifieke werkwijze, namelijk zo laagdrempelig mogelijk werken, vrijwilligers het meest geschikt zijn. Ze verlagen de drempel om over zelfdodingsgedachten te kunnen spreken. Ze zijn zeer goed in staat om empathie over te brengen en kunnen vaak uitstekend zorgen voor de positieve ervaring met hulp.

Onderzoek naar de reacties op suicidaliteit geeft aan dat de vrijwilligers van de Zelfmoordlijn even goed tot zelfs beter scoren dan professionele hulpverleners in dit soort gesprekken. Daarnaast weten we dat de intensiteit van de gesprekken niet toelaat dat professionals dit dag in, dag uit zouden doen.

Het CPZ beschikt momenteel over 3,2 voltijds equivalenten voor de professionele ondersteuning van haar vrijwilligers. Ook Tele-Onthaal beschikt over 0,5 voltijds equivalent extra om de vrijwilligers die de Zelfmoordlijn 1813 bemannen, op te volgen en te ondersteunen. Als men echter de bemanning van de lijn door professionals zou laten

gebeuren, dan zal dit niet alleen de eigenheid en de laagdrempeligheid van de hulpverlening beïnvloeden, maar ook een veelvoud aan middelen vragen. En dan nog, ook met de inzet van professionelen is het niet zeker of men de geschetste problematiek had kunnen ondervangen.

Zowel Tele-Onthaal als het CPZ zijn continu op zoek naar vrijwilligers. Hoe meer vrijwilligers er zijn, hoe meer ze tegelijk ingezet kunnen worden. Vrijwilligerswerk bij de Zelfmoordlijn 1813 is inderdaad geen gemakkelijke opdracht. Voor elke honderd vrijwilligers die zich aanbieden bij het CPZ, zijn er ongeveer twintig die de opleiding starten. Tien tot vijftien voltooien ook het opleidingstraject. Vrijwilligers hoeven geen voorkennis te hebben, maar moeten wel beschikken, mevrouw Dillen, over de mentale veerkracht en openheid om in gesprek te kunnen gaan met een acuut suïcidale persoon.

Het opleidingstraject bestaat uit een grondige screening. De opleiding bestaat uit twee zaterdagen met theorie, en acht praktische sessies waarbij de kandidaat-vrijwilligers worden getraind in het voeren van crisisgesprekken met suïcidale mensen. Na evaluatie van het rollenspel gaan de vrijwilligers aan de lijn of aan de chat onder begeleiding van een meter of peter. Daarnaast volgen zij ook een aantal terugkomsessies. Naast het opleidingstraject is er ook een uitgebreid opvolgingstraject waarbij de professionele medewerkers van het CPZ 24 uur op 24 instaan voor de ondersteuning van de vrijwilligers.

Het verminderen van de kwaliteitseisen zou ertoe kunnen leiden dat meer mensen de opleiding beëindigen. Gesprekken met suïcidale mensen vragen echter een maximumkwaliteit. Een foute aanpak tijdens een gesprek door een vrijwilliger kan heel zware gevolgen hebben.

De vraag of er een effectief tekort is aan vrijwilligers is moeilijker te beantwoorden. Veel hangt af van hoe groot en uitgebreid men dergelijke onmiddellijke dienstverlening wil uitbouwen en in welke mate andere organisaties of diensten vragen en signalen over zelfdoding kunnen en willen opnemen.

Momenteel zijn het CPZ en Tele-Onthaal in staat om gedurende 24 uur, 7 dagen op 7, dienstverlening aan te bieden met een minimale capaciteit van twee vrijwilligers voor de chat tussen 19 uur en 21.30 uur en een vrijwilliger voor de telefonische hulp. Op de meeste dagen lukt het om deze minimale bezetting te verdubbelen, dus naar vier vrijwilligers voor de chat en twee voor de telefoon. Op piekmomenten, bijvoorbeeld na een ingrijpende zelfdoding in de samenleving of een spraakmakend televisieprogramma over zelfdoding, worden vier vrijwilligers op de telefoonlijn gezet. Men anticipeert dus wel degelijk op mogelijk te verwachten piekmomenten.

De ambitie van het CPZ en Tele-Onthaal is te groeien naar respectievelijk zes en drie vrijwilligers en ook de chatbeschikbaarheid uit te breiden. Het is mijn overtuiging dat we zoals gepland de vraag en de dienstverlening moeten monitoren en na de evaluatie hieruit de gepaste conclusies moeten trekken.

De evaluatie over het gebruik gebeurt permanent. De bezetting wordt afgestemd op de drukke momenten. Zo wordt er in meer bezetting voorzien tijdens de avonduren, tussen 19 uur en 1 uur en wordt er op momenten dat zelfdoding in de media is, voorzien in extra bezetting.

Er is daarnaast een permanente overleggroep waarin de medewerkers van het CPZ en Tele-Onthaal vertegenwoordigd zijn. Die volgt de werking van de lijn op en indien nodig wordt er bijgestuurd. Uiteraard vraagt dit een voldoende lange periode van monitoring om structurele aanpassingen te kunnen doen.

Mevrouw Schryvers, ook voor de chat is het aantal vrijwilligers bepalend voor het aantal gesprekken dat kan worden gevoerd. Meer vrijwilligers betekent meer mensen die een gesprek kunnen krijgen. Op dit ogenblik is er een beperkte beschikbaarheid van de chat tussen 19 uur en 21.30 uur en wordt ervoor gekozen om op deze momenten zoveel mogelijk vrijwilligers tegelijk in te zetten. Op termijn zou een uitbreiding van de beschikbaarheid kunnen, op voorwaarde dat daarvoor voldoende vrijwilligers zijn.

Daarnaast is het belangrijk te benadrukken dat de Zelfmoordlijn 1813 niet als de enige vorm van hulp wordt aangeboden. De lijn biedt een zeer specifieke vorm van informele hulp waarbij bewust voor vrijwilligers wordt gekozen. De omgeving, de huisarts, de geestelijke gezondheidszorg, het onderwijs, de werkcontext enzovoort spelen echter een minstens even belangrijke rol in de hulpverlening bij de preventie van zelfdoding. In de toekomst kan worden gedacht aan onlinehulpverlening door professionals en aan een verdere uitbouw van de geestelijke gezondheidszorg.

Mijnheer Gysbrechts, het is inderdaad belangrijk te onderstrepen dat het Vlaams Actieplan Suïcidepreventie niet kan worden herleid tot de Zelfmoordlijn 1813. Dat is slechts één onderdeel van de vijf strategieën. Suïcidepreventie is een taak voor de hele samenleving: het bespreekbaar maken, het wegwerken van het taboe, het herkennen van de signalen, het aanbieden van de gepaste hulp enzovoort.

Het is de bedoeling dat het Vlaams actieplan de komende jaren gefaseerd wordt geïmplementeerd. De bestaande acties worden voortgezet zoals de zorg voor de nabestaanden en suïcidepogers, de vorming van sleutelfiguren enzovoort. Daarnaast zal onder impuls van het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP), onze partnerorganisatie voor suïcidepreventie, werk worden gemaakt van het uitwerken van algemene multidisciplinaire richtlijnen voor de preventie van zelfdoding voor alle sectoren, de verdere uitbouw van de portaalsite www.zelfmoord1813.be, het opzetten van pilootprojecten voor de behandeling van suïcidale personen enzovoort. Cruciaal daarbij is de samenwerking met heel wat maatschappelijke actoren.

De bekendmaking van 1712 aan het brede publiek vraagt een volgehouden inspanning vanuit een doordachte communicatiestrategie. De uitbouw van de drempelverlagende diensten zoals e-mail en chat en de uitwerking van een publieke website vormen drie belangrijke pijlers in het maximaal toeleiden van de burger naar 1712. De uitbreiding van het 1712-aanbod naar een online hulpverlenend aanbod is geen evidente aangelegenheid en wordt door de Taskforce 1712 doordacht en zorgzaam voorbereid en uitgewerkt. Daarbij wordt een logische volgorde gehanteerd. Eerst wordt de publieke website uitgewerkt en bekendgemaakt aan het grote publiek. Nadien wordt e-mailhulp geïnstalleerd. Pas daarna wordt eventueel chathulp geïnstalleerd.

De eerste twee fases zijn in volle voorbereiding. Op de vernieuwde website zal de burger heel wat informatie vinden over de problematiek van geweld, misbruik en kindermishandeling. Er wordt uitgegaan van vragen zoals wat men al dan niet van 1712 kan verwachten. Bezoekers van de website 1712 zullen ook handvatten vinden bij vragen zoals hoe ze aangifte kunnen doen en wie daarbij kan helpen. E-mailhulpverlening zal mogelijk zijn vanaf 1 maart 2014. In de chatmogelijkheden wordt voorzien als een mogelijke optie op lange termijn.

We zijn van oordeel dat de termijnen waarop de drempelverlagende diensten worden uitgewerkt niet te lang zijn. Volgende aandachtspunten motiveren toch wel een doordachte en stapsgewijze aanpak. De ervaring leert immers dat communicatie via onlinekanalen gepaard gaat met een veel explicietere communicatie dan telefoon of face-to-facecontacten. Online komen zware problemen meteen op het scherm. Dat heeft ook een keerzijde: anonimiteit, weinig zicht op wie er aan de andere kant zit, mogelijkheid tot snel afbreken, geen mogelijkheid tot hercontactname enzovoort.

Naast de algemene kwaliteitseisen voor onlinehulpverlening moet grote aandacht uitgaan naar de omgang met het ontbreken van essentiële gegevens over de oproeper, de anonimiteit en het gebruik van aliassen en dergelijke. Dat is zeker zo wanneer er geweld, misbruik en kindermishandeling in het geding is. Er moet ook grote aandacht uitgaan naar de omgang met verontruste gegevens en de verantwoordelijkheid van de hulpverlener die mogelijks over weinig of geen gegevens beschikt, en naar de omgang met de mails en de transcripten. Onlinehulp houdt in dat men al doende een inhoudelijk dossier creëert. Dat vereist wel heldere afspraken over dossiervorming, uitwisseling van gegevens en het beroepsgeheim.

Er is ook het risico op een averechts effect, na de onthulling van het misbruik. Voor sommige cliënten kan het uitgebreid vertellen van een misbruik, maar slechts eenmalig, zonder verder gevolg, een traumatische ervaring zijn. Kortom: dit alles vraagt een grondige voorbereiding. Vandaar dat ik aan het wetenschappelijk Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin heb opgedragen om onderzoek te verrichten naar de mogelijke uitbouw van een kwaliteitsvol kader voor onlinehulpverlening.

Mevrouw Katrien Schryvers: Ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. In de pers lezen we dat iemand die de Zelfmoordlijn belde, de bezetton te horen kreeg. Dat is erg. Het is goed dat we hier eens een overzicht krijgen van wat daar allemaal gebeurt. We weten dat er in Vlaanderen 3 zelfdodingen per dag zijn. De Zelfmoordlijn krijgt 11.000 oproepen per jaar, of meer dan 30 per dag. We kunnen ons indenken wat daar allemaal achter schuilt. Ik doe mijn petje af voor de mensen die als vrijwilliger 15 uur per maand hun schouders zetten onder het initiatief en een luisterend oor bieden aan mensen met suïcidale gedachten. Wat ze doen, is van heel groot belang.

U gaf aan dat een continue monitoring en evaluatie gebeurt. De 1813-hulplijn is nog niet lang werkzaam: 3 maanden. Die monitoring is belangrijk. Ik ben alleszins erg tevreden dat u zegt dat er wordt geanticipeerd. Men kan natuurlijk niet op alles anticiperen. Men kan niet altijd alle zelfdodingen voorzien, maar het is belangrijk dat men in bepaalde tv-programma's aandacht aan de kwestie besteedt.

Wat de andere elementen betreft, hebt u gelijk. E-mail- en onlinehulpverlening en chatgesprekken zijn projecten voor de toekomst. Het is goed dat die mogelijkheden worden uitgebuit, maar dat moet toch ook met de nodige omzichtigheid gebeuren. Elk hulpverleningskanaal heeft zijn voor- en nadelen, en ook specifieke risico's.

Ik noteer dat de e-mailhulpverlening van de 1712-hulplijn op 1 maart van start gaat. Dat is een grote stap. Ik heb ook begrepen dat de bereikbaarheid voor kinderen en jongeren wordt onderzocht, en ook dat is belangrijk.

De heer Peter Gysbrechts: Ik dank u voor uw antwoord. De toon van mijn vraag was vrij kritisch, kritischer dan die van mevrouw Schryvers. Ik weet ook wel dat veel gesprekken erg goed lukken, en dat die mensen heel goed werken. Het gaat echter om zo'n gevoelige materie, en het momentum waarop hulp moet worden verleend, kan men niet plannen. Het is dus een moeilijke zaak.

Ik ben ervan overtuigd dat vrijwilligers even goed als de professionelen hulp kunnen verlenen. Maar ik formuleerde het probleem al in mijn vraag: een noodlijn die niet bereikbaar is, is geen hulplijn, maar vooral een instrument dat ontgoochelt. En dan zijn er ook de piekmomenten, die men niet kan voorzien. Daarom vraag ik me af of we niet moeten overwegen om professionele hulpverleners in te schakelen.

Ons doel – van de vraagstellers en van de minister – is wel om te proberen om in de toekomst de aangehaalde problemen te vermijden. De aandacht die het onderwerp hier krijgt, kan daar alleen maar toe bijdragen. We moeten echt proberen te voorkomen dat die problemen zich opnieuw voordoen.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik dank u voor het antwoord. Ik sluit mij volledig aan bij de woorden van mevrouw Schryvers. Ik durf hier te stellen dat ik het niet beter zou kunnen verwoorden, en zal dus niet in herhaling vallen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

– *Mevrouw Katrien Schryvers, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Lies Jans tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over vermeende afspraken tussen begrafenisondernemers en ziekenhuizen en/of rusthuizen
- 976 (2013-2014)

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over afspraken tussen rusthuizen en begrafenisondernemers
- 984 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, minister, collega's, in januari 2013 trok de Vlaamse Autonome Raad voor het Uitvaartwezen (Varu) aan de alarmbel. In de kranten verschenen artikels over vermeende afspraken tussen rusthuizen en begrafenisondernemers. Een keten van rusthuisondernemingen zou immers bepaalde begrafenisondernemers bevoordelen bij het toewijzen van de uitvaarttaken na het overlijden van hun bewoners. Op 16 januari 2013 werd de kwestie besproken in de plenaire vergadering van het parlement. Er was een brede consensus, over de partijgrenzen heen, dat zulke praktijken absoluut ontoelaatbaar zijn. Ook u benadrukte dit meermaals. Minister, u hebt in uw antwoord benadrukt dat u de betrokken koepel vragen zou stellen. U hebt toen beloofd dat u zou nagaan of bepaalde informatie u tot een initiatief zou kunnen aanzetten. Desgevallend zouden inspecties hier een gevolg van kunnen worden.

Daarnaast hebt u toen laten weten dat de verschillende woonzorgcentra en de koepel van de uitvaartondernemers enkele jaren geleden een gentlemen's agreement hebben afgesloten. U zou nakijken of dat protocol nog actueel is en hierover eventueel een gesprek met de koepels voeren.

Op 10 februari 2014 konden we in de krant opnieuw lezen dat nabestaanden geregeld op kosten worden gejaagd. Het ziekenhuis of rusthuis waar hun overleden familielid verbleef, had blijkbaar afspraken gemaakt met een vaste begrafenisondernemer om het familielid snel te komen halen. Dit gaat uiteraard in tegen het recht van de nabestaanden zelf een begrafenisondernemer te kiezen.

De Vlaamse Autonome Raad van het Uitvaartwezen heeft verklaard met betrekking tot dit thema een protocol met regels voor zieken- en rusthuizen te hebben opgesteld. Varu vraagt nu om een wettelijke verankering hiervan.

Minister, op basis van al deze informatie zou ik u graag een aantal vragen stellen. Zijn de vermeende praktijken met betrekking tot afspraken tussen begrafenisondernemers en rust- en ziekenhuizen het afgelopen jaar effectief onderzocht? Zo ja, met welk resultaat? Daarnaast is er sprake van een protocol. Is daar verder gevolg aan gegeven? Hebt u overleg gepleegd met de koepels? Er is nu ook sprake van de betrokkenheid van ziekenhuizen. Zult u ook hiertegen actie ondernemen?

Wordt de naleving van de keuzevrijheid effectief gecontroleerd? U hebt destijds laten weten dat dit deel zou uitmaken van de inspectiebezoeken en -verslagen. Is op dat vlak proactief opgetreden? Welke verdere stappen hebt u gezet?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, zoals al is aangehaald, hebben we een jaar geleden naar aanleiding van een aantal actuele vragen in de plenaire vergadering een uitvoerig debat gehouden over identiek dezelfde problematiek. De minister heeft toen aangekondigd dat hij zou onderzoeken of het op dat ogenblik geldende protocol nog van toepassing was of misschien voor herziening vatbaar was.

Nu, een jaar later, wordt echter opnieuw aan de alarmbel getrokken. De bestaande praktijken blijken nog steeds te worden toegepast. Ik denk dat we het er allemaal over eens kunnen zijn

dat het hier schandalige praktijken betreft. Er worden nog steeds afspraken gemaakt tussen bepaalde begrafenisondernemers en rust- en ziekenhuizen. Die laatste groep is hier op dit ogenblik niet aan de orde. Die afspraken gaan volledig in tegen het recht van de nabestaanden om zelf een begrafenisondernemer te kiezen.

Net als vorig jaar klaagt Varu deze praktijken aan. Ik hoef er allicht niemand van te overtuigen dat deze praktijken nadelig zijn voor de concurrentie en – wat nog belangrijker is – voor de nabestaanden. Indien de nabestaanden de moed aan de dag durven te leggen om voor een eigen begrafenisondernemer te kiezen, worden ze verplicht de bijkomende kosten voor transport en voor ligdagen te betalen. Dat kan al gauw tot enkele honderden euro's oplopen.

In de marge van deze politieke vraag stel ik me trouwens ook een juridische vraag. Ik vraag me af of het juridisch wel kan dat een begrafenisondernemer die in opdracht van het rusthuis en niet van de familie heeft gehandeld, de factuur naar de familie kan doorschuiven. Ik hoop dat bepaalde families dit durven te betwisten en hier een juridisch dispuut van durven te maken. Ze moeten dit aanklagen en de rusthuizen op die manier voor hun verantwoordelijkheid plaatsen. Volgens mijn bescheiden mening kan de factuur niet op die families worden afgeschoven. Dit staat echter los van de politieke discussie.

Minister, we zijn het er allemaal over eens dat deze praktijken absoluut onaanvaardbaar zijn. Bent u van plan bij hoogdringendheid initiatieven te nemen? Een jaar geleden is al een en ander aangekondigd. In de praktijk blijkt niets te veranderen. U moet bij hoogdringendheid een einde stellen aan deze schandalige praktijken.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, ik zou in verband met deze problematiek graag nog een paar bijkomende vragen stellen. Die vragen vormen in feite een vervolg op mijn betoog tijdens de plenaire vergadering van januari 2013.

Minister, ik heb toen voorgesteld alle voorzieningen door middel van een omzendbrief duidelijk te maken wat de regels zijn. Is dat ook gebeurd? Ik merk dat nu ook melding wordt gemaakt van ziekenhuizen die dergelijke feiten zouden plegen. Misschien zou het goed zijn alle voorzieningen, met inbegrip van de rusthuizen, de regels nog eens in herinnering te brengen.

Ik zou ook graag vernemen of de Woonzorglijn voor enige verduidelijking heeft gezorgd. Zo ja, wat is het resultaat hiervan? Zo neen, waarom is dat niet gebeurd?

Tijdens de plenaire vergadering van januari 2013 hebt u inspecties in het vooruitzicht gesteld. Hebben die inspecties plaatsgevonden? Zo ja, welke resultaten hebben die inspecties opgeleverd?

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, ik wil me bij de vorige sprekers aansluiten. Ik zou van de minister graag vernemen wat hij in het algemeen hiervan vindt. Het is natuurlijk een zeer gevoelig thema. We moeten het nodige respect aan de dag leggen. Ik merk wel dat er op het terrein vaak – niet alleen in deze specifieke situatie maar ook in andere situaties – sprake is van misbruik, al is dat misschien een groot woord. Bepaalde instanties en organisaties gaan kort door de bocht bij overlijdens. Ik sluit me aan bij de vragen en deel de bekommernis. Ik ben benieuwd naar uw antwoord op de concrete vragen, minister. Merkt u dat ook op het terrein? Ik heb weet van een paar zeer agressieve voorvallen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, de hier aangehaalde problematiek omvat drie grote componenten: de menselijke en ethische kant van de zaak, hygiëneaspecten en economische elementen. In het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM) I is

opgenomen dat overledenen niet langer dan 24 uur mogen worden bewaard buiten een professionele rouwkamer. Die zijn onder meer om hygiënische redenen en infectiepreventie onderworpen aan de vrij veeleisende normen van VLAREM II en betekenen zeker voor de woonzorgcentra en de ziekenhuizen een zware investering. Noch de woonzorgcentra, noch de ziekenhuizen zijn wettelijk verplicht zelf een rouwkamer te hebben. Dat alles betekent dat, alvast voor de periode na de eerste 24 uur na het overlijden, de keuze gemaakt kan worden tussen het zelf voorzien in een rouwkamer of dit uitbesteden aan een dienst.

Door de nabestaanden wordt vaak een privéfunerarium verkozen boven de ziekenhuisrouwkamer. Wat de eerste 24 uur na overlijden betreft, kunnen de woonzorgcentra en de ziekenhuizen zelf instaan voor de opbaring van de overledene. Het spreekt voor zich dat ook in deze periode voorzieningen getroffen moeten worden die de nodige sereniteit garanderen. Indien, op om het even welk moment, de keuze gemaakt wordt of moet worden voor een begrafenisondernemer, staat hierbij de keuzevrijheid van de nabestaanden voorop, eerst en vooral de keuzevrijheid van de overledene indien hij die zou hebben aangegeven. Die keuze mag op geen enkele wijze worden gestuurd.

De zorginspectie heeft bij de betreffende keten van woonzorgcentra in januari 2013 veertien onaangekondigde inspecties uitgevoerd. De zorginspectie concludeerde dat deze woonzorgcentra beschikken over een brochure die de vrijheid van keuze bevestigt, maar die ook meldt dat er afspraken zijn met ondernemers in de regio om een kwaliteitsvolle dienstverlening aan te bieden. Dit gebeurt door een kwaliteitscharter. Er waren geen indicaties dat nabestaanden verplicht werden om bepaalde begrafenisondernemers te kiezen.

Het kabinet en de administratie hadden op 31 januari 2013 een onderhoud met de Vlaamse Autonome Raad voor het Uitvaartwezen en met de vier koepelorganisaties ouderenzorg die in Vlaanderen actief zijn. Een van de agendapunten was het ontwerp van protocol inzake het ophalen en overbrengen van overledenen. Het is de bedoeling om in dit protocol de afspraken tussen de woonzorgcentra en de uitvaartondernemers betreffende ophaling en overbrenging van de in het woonzorgcentrum overleden bewoners op te nemen.

Tijdens die vergadering bleek de nood aan verder structureel overleg. De vier koepelorganisaties ouderenzorg hebben eind 2013 nog een overleg gehad met de Varu om het ontwerp van protocol te verfijnen en af te ronden. De Varu wenst het protocol nog in het voorjaar van 2014 rond te hebben. Van de koepelorganisaties verneem ik dat het protocol afgewerkt is en klaar voor ondertekening. Zodra het ondertekend is door de actoren, zal het worden bezorgd aan de woonzorgcentra en kan het eventueel kenbaar worden gemaakt via de website van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid.

Ik ben de mening toegedaan dat nabestaanden vrij moeten kunnen kiezen op welke begrafenisondernemer ze een beroep doen om de uitvaart van hun overledene te verzorgen. De keuze van de patiënt en de nabestaanden staat centraal. Zoals het voor de woonzorgcentra onaanvaardbaar is dat nabestaanden van overleden bewoners onder druk worden gezet om een bepaalde begrafenisondernemer te kiezen, is dat even onaanvaardbaar voor de ziekenhuizen.

Als het fout loopt tussen een ziekenhuis en de begrafenisondernemer, wordt op initiatief van de Varu onderhandeld tussen de raadsman van de Varu en het betrokken ziekenhuis. Meestal levert dat een positief resultaat op.

Analoog met de woonzorgcentra heeft de Varu de intentie om een protocol inzake het ophalen en overbrengen van overledenen op te stellen tussen de ziekenhuizen en de Varu. Ik zie daar geen bezwaren tegen, integendeel. Ik zal uiteraard dat overleg faciliteren.

Ik vind het wel eigenaardig dat ik op een zaterdagmiddag via de pers een vraag krijg om daarover regelgeving te maken, terwijl ik van de Varu geen rechtstreekse vraag heb gekregen. Die vraag werd me overgemaakt door een televisiestation.

Als er zulke praktijken bestaan, moet dat worden gesignaleerd. Er moet worden opgetreden. Wij moeten de vrije keuze helpen waarborgen. Als er een algemene structurele vraag is, moeten wij het overleg stimuleren en ervoor zorgen dat er sluitende afspraken worden gemaakt. Wetgeving maken is volgens mij nu niet aan de orde. Het is van belang dat we die zaak eerst goed opvolgen. Als er een protocol is, moeten we dat evalueren. Indien daaruit zou blijken dat echt regelgevend en sanctionerend moet worden opgetreden, dan moeten we dat vanuit een soort eerste evaluatie van een operationeel protocol bekijken.

Er is natuurlijk geregeld toezicht via de Zorginspectie. Wij zijn op dit moment niet van plan om specifiek rond dit item proactieve inspecties van de ziekenhuizen te organiseren, maar het maakt natuurlijk wel deel uit van de globale kwaliteitscontrole, en in het kader van de normale inspecties van de Zorginspectie kan dat uiteraard wel aan bod komen.

Facturatie is een van de thema's die aan bod komen tijdens de inspectie van de Zorginspectie. Mocht het zo zijn dat de Zorginspectie via de facturen van woonzorgcentra zaken zouden opvallen rond afspraken met begrafenisondernemers, kan dat uiteraard altijd tot verder onderzoek leiden. Tot dit moment heeft de Zorginspectie hieromtrent geen klachten ontvangen, zegt het agentschap mij.

In het kader van de keuzevrijheid van de patiënt en zijn familie worden de patiënt en de familie uiteraard het best op voorhand in kennis gesteld van het ontbreken van een rouwkamer en het feit dat de familie zelf een funerarium kan aanduiden. Ik ga ervan uit dat in dat protocol door de ziekenhuizen wordt bevestigd dat zij op dat vlak de patiënt en zijn familie op een behoorlijke manier moeten informeren.

Indien er sprake zou zijn van een uitbesteding op een of andere manier, die respect opbrengt voor de vrije keuze, dan nog moet er rekening gehouden worden met de regels van de eerlijke concurrentie, die door de betrokken organisaties gerespecteerd moeten worden.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is goed dat u begonnen bent met te zeggen dat de keuzevrijheid vooropstaat. Dat is essentieel.

Ik vind het goed dat Varu overleg heeft gehad met de koepels en dat er, blijkbaar zeer binnenkort, een protocol komt voor de woonzorgcentra en dat er ook een komt voor de ziekenhuizen. Ik volg uw redenering dat we niet onmiddellijk een regelgevend kader moeten uitwerken. Als de sector dat zelf onderling kan oplossen en opvolgen, is dat veel beter dan sanctionerend te moeten optreden.

Toch ben ik ook verwonderd. Iedereen hier rond de tafel heeft wel een verhaal gehoord of heeft ervaring met afspraken die gemaakt worden, maar toch stellen we vast dat de Zorginspectie geen enkele klacht heeft ontvangen en dat ze, op basis van de inspecties die ze nu doet, geen vaststellingen heeft kunnen doen dat die keuzevrijheid niet zou worden gegund. Ik heb daar een dubbel gevoel bij. Aan de ene kant volgen we het op, maar blijkbaar is er dan geen probleem. Aan de andere kant komen er toch met de regelmaat van een klok verhalen naar boven.

Mijn pleidooi is hetzelfde van de vorige keer, namelijk om daar met de Zorginspectie dieper op in te gaan. De problematiek bestaat, en ik vrees dat dat protocol niet onmiddellijk een oplossing zal bieden. Ik doe dus een oproep aan de Zorginspectie om daar meer de aandacht op te vestigen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Ik mag eruit afleiden dat u de praktijken verwerpt, als ze op het terrein zouden bestaan. U hebt verwezen naar de veertien controles die zijn uitgevoerd, waarbij nergens onregelmatigheden zijn vastgesteld. Op welke manier zijn die controles uitgevoerd? Waarnaar werd gekeken? Wat werd gecontroleerd?

Ik vind dit toch heel bizar. De klachten blijven immers bestaan. Het zijn geen nieuwe klachten. Een jaar geleden hebben we er in de plenaire vergadering een debat over gevoerd, en vandaag opnieuw, naar aanleiding van feiten die aan het licht zijn gekomen en die de media hebben gehaald. Ik heb dan ook vragen bij de manier waarop de controles zijn gebeurd.

Als de praktijken bestaan, zal er opgetreden worden, zegt u. U stelt ook dat moet worden bekeken of naar aanleiding van de controles onregelmatigheden in de facturatie blijken. Met alle respect, minister, maar ik ga er wel van uit dat die woonzorgcentra niet zo dom zullen zijn om dat op papier te zetten en bij manier van spreken een maandelijks of tweemaandelijks kredietnota op hun rekening te laten storten door die begrafenisondernemers. Zo naïef en zo dom zijn ze natuurlijk niet.

Als er afspraken zijn – en die zijn er in de praktijk, dat weten we allemaal – is dat ook niet voor niets. We moeten daar niet flauw over doen. Anders zou er niet aan de alarmbel worden getrokken. Er bestaan bepaalde financiële compensaties. Op welke manier, dat moet onderzocht worden. Dat is niet mijn taak of functie. Als ik morgen naar een woonzorgcentrum ga om een en ander te controleren, zouden ze mij – terecht – wandelen sturen. Het is de opdracht van uw diensten om dat te controleren, minister.

Als er diepgaandere onderzoeken zouden gebeuren, ben ik ervan overtuigd dat er wel een en ander aan het licht zou komen. Welke voordelen zouden sommige woonzorgcentra – ik wil ze niet allemaal over dezelfde kam scheren – hebben om met één begrafenisondernemer samen te werken, als daar niet iets tegenover staat? Zij weten dat de vrije keuze van de patiënt op de eerste plaats komt en die van de nabestaanden op de tweede plaats, en dat zij zich op zeer glad ijs begeven als zij die vrijheid van keuze niet zouden respecteren.

U bent begonnen met te verwijzen naar de milieuwetgeving en de regels inzake hygiëne. U weet ook, minister, dat wanneer de familie geconfronteerd wordt met het overlijden van een familielid, het maar een kwestie van één telefoontje naar de begrafenisondernemer van eigen keuze is. Er gaan geen 24 uren overheen om ervoor te zorgen dat het overleden lichaam – ik heb er alle begrip voor dat dat niet in het woonzorgcentrum kan blijven – binnen de kortste keren kan worden overgebracht naar de rouwkamer van de begrafenisondernemer. Dat is geen argument voor milieu- en hygiënereglementering om de woonzorgcentra maar hun zin te laten doen en afspraken te laten maken met bepaalde begrafenisondernemers.

Ik dring erop aan dat er een diepgaander onderzoek gebeurt, want de sector zelf zal niet aan de alarmbel trekken als er geen wanpraktijken zijn. Ik ben er ook van overtuigd dat het geen praktijk is die algemeen bestaat in Vlaanderen, die in alle woonzorgcentra wordt toegepast. Het gaat over een beperkt aantal centra, daar ben ik heilig van overtuigd, maar er moet een einde aan worden gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: De recente persartikels gingen niet over woonzorgcentra, maar wel over ziekenhuizen. Tussen die ziekenhuizen zit geen enkele commerciële partner. Dit even terzijde.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvang van geïnterneerden - 978 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, minister, collega's, in de krant De Standaard van 8 februari 2014 stelt federaal minister van Justitie Annemie Turtelboom dat een groot deel van de Belgische geïnterneerden in de categorie low- of mediumrisk kan worden ondergebracht. Ze geeft toe dat die mensen eigenlijk niet in de gevangenis thuishoren maar in de reguliere hulpverlening. Met andere woorden, volgens haar is dit geen zaak van Justitie, wel van Volksgezondheid en Welzijn, en dat laatste is een Vlaamse bevoegdheid.

Laatst verloor de Belgische staat een zaak tegen een geïnterneerde die al vier jaar op de wachtlijst staat van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH). Net als zovelen belandde die man in de gevangenis omdat de Vlaamse hulpverlening hem niet wil of kan opvangen, aldus minister Turtelboom. Vandaar dat minister Turtelboom vindt dat de Vlaamse Gemeenschap de schadevergoeding zou moeten betalen waartoe de federale staat werd veroordeeld. Minister, wat is uw reactie hierop?

Volgens recente cijfers verblijven zo'n 1100 geïnterneerden in Belgische strafinrichtingen. Maar therapie voor psychiatrische patiënten die een misdaad hebben begaan, is er in België nauwelijks of niet. Hebt u zicht op het aantal geïnterneerden die een mentale beperking of een psychiatrische stoornis hebben en dus eerder in de hulpverlening dan in de gevangenis zouden moeten zitten?

Minister, in uw beleidsbrief 2013-2014 staat dat in de meerjarenplanning van het VAPH plaats wordt ingeruimd voor het hulpaanbod voor geïnterneerden met een verstandelijke handicap die in gevangenschappen verblijven. Het gaat om veertig bijkomend vergunde plaatsen voor de uitbouw van specifieke tehuizen voor de opvang van geïnterneerde personen met een verstandelijke handicap die momenteel in de gevangenis verblijven. Wat is de timing en de totale kostprijs van de realisatie van deze plaatsen? Waar zullen de plaatsen komen? Wat houdt dit concreet in? Betekent dit bijvoorbeeld dat een veertigtal geïnterneerden zullen kunnen verhuizen naar een VAPH-voorziening? Zullen veertig plaatsen volstaan?

Die inspanningen komen boven op de federale ontwikkelingen in het kader van het meerjarenplan internering en meer bepaald de afstemming en samenwerking tussen de forensische teams van de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's) en de pas opgestarte federale mobiele teams die zijn opgericht voor geïnterneerden met een psychiatrische problematiek, en hierbij mogen we de opstart van het Forensisch Psychiatrisch Centrum in Gent niet vergeten.

Minister, in hoeverre is Vlaanderen hierbij betrokken? Is er hieromtrent een wisselwerking of samenwerking met het federale niveau? In dezelfde beleidsbrief wordt ten slotte aangekondigd dat in 2014 werk zal worden gemaakt van de uitvoeringsbesluiten van het decreet betreffende de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Kunt u een stand van zaken geven betreffende de uitwerking van deze uitvoeringsbesluiten en wanneer zullen ze worden goedgekeurd en van kracht worden?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voor de gegevens over het aantal geïnterneerden zijn we afhankelijk van de collega's van Justitie. Ze kunnen ons hierover geen generieke gegevens bezorgen. Die worden immers niet systematisch bijgehouden.

In 2011 heeft de Federale Overheidsdienst (FOD) Justitie een bevraging uitgevoerd met als doel zicht te krijgen op het aantal geïnterneerden met een vermoeden van verstandelijke beperking. Uit die bevraging van september 2011 blijkt dat er toen in Vlaanderen 649 geïnterneerden waren, van wie er 160 met een verstandelijke beperking of een vermoeden daarvan, en van wie er 124 een VAPH-erkenning hadden. Hierbij moeten we de kanttekening maken dat bij de cijfers voor Vlaanderen twee veroordeelden en twee beklagden zijn opgenomen.

Een erkenning door het VAPH geeft uiteraard geen enkele indicatie over de risicotaxatie of de noodzaak van beveiliging. Hierover beslist de commissie ter bescherming van de

maatschappij. Een VAPH-voorziening kan immers geen taken van maatschappijbeveiliging uitvoeren.

Het onderzoek van Bea Maes van de KU Leuven over personen met een verstandelijke beperking onderhevig aan een interneringsmaatregel concludeert het volgende. “De meeste (69 procent) geïnterneerden met een verstandelijke handicap hebben één of meerdere psychiatrische stoornissen naast hun verstandelijke handicap. Rekening houdend met het feit dat één persoon kan lijden aan meerdere psychiatrische stoornissen, zien we dat de onderzochte groep voornamelijk te kampen heeft met verslavingsproblemen (28 procent), stoornissen in de impulsbeheersing (21 procent), persoonlijkheidsstoornissen (21 procent), schizofrenie en andere psychotische stoornissen (16 procent) en seksuele en genderidentiteitsstoornissen (10 procent).”

Momenteel werken de netwerkcoördinatoren, die aangesteld zijn door de FOD Justitie en de FOD Volksgezondheid, aan een cartografie van de geïnterneerde populatie. De cijfers zijn nog niet beschikbaar. De gemeenschappen worden hier ook niet bij betrokken.

Er werden veertig bijkomende residentiële plaatsen toegekend voor opname van geïnterneerden met een verstandelijke beperking uit de gevangenis: tien in Limes, Sint-Truiden; twintig in Observatie, Behandeling, Relatie, Activiteit (OBRA), Gent; tien in Itinera, Beernem. Voor Itinera is de opstart in het kader van het uitbreidingsbeleid 2014 voorzien op 1 juli 2014. De werkingsmiddelen voor de tien plaatsen die opstarten in het kader van het uitbreidingsbeleid 2014 bedragen 70.891 euro per plaats per jaar, of in totaal 708.910 euro. De andere projecten zullen, afhankelijk van de uitvoering van de infrastructuurwerken, ten vroegste in 2015 van start gaan. De geschatte kost per plaats is identiek. Dat betekent dat het project van OBRA in Gent kan worden geschat op 1.417.820 euro, en het project Limes in Sint-Truiden op 708.910 euro. Al deze veertig plaatsen worden expliciet voorbehouden voor doorstroom vanuit de gevangenissen. Er zullen dus inderdaad veertig personen kunnen verhuizen naar deze VAPH-voorzieningen.

Daarnaast werd in het kader van het uitbreidingsbeleid 2011 322.000 euro geïnvesteerd in de verdere uitbouw van de projecten die dagbesteding aanbieden aan geïnterneerden met een verstandelijke beperking binnen de gevangenissen. Die projecten werken samen met de psychosociale diensten binnen de gevangenissen. Het project van dagcentrum OBRA in de gevangenis van Gent werd uitgebreid van zestien naar 20 plaatsen; het project van 't Zwart Goor in de gevangenis van Merksplas van zestien naar 21 plaatsen; het project Openluchttopvoeding in de gevangenis van Antwerpen startte met 5 plaatsen.

Op basis van de cartografie van de populatie van geïnterneerden in de gevangenis door de federale overheid zal wellicht een betere inschatting kunnen gebeuren van de nood aan opvangplaatsen voor de geïnterneerden in een VAPH-voorziening.

Het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid werd geïnformeerd en bevroegd over de plannen voor de bouw en de mogelijke evaluatie van het Federaal Psychiatrisch Centrum (FPC) in Gent. Daarnaast weten we ook dat in Antwerpen een FPC in de steigers staat. De federale minister van Volksgezondheid Onkelinx liet weten dat de federale penitentiaire centra ressorteren onder de bevoegdheid van de minister van Justitie, maar worden gefinancierd door het RIZIV. Volgens de minister van Justitie wordt het FPC Gent gebouwd als een gesloten psychiatrische instelling met een hoge beveiligingsgraad, dat plaats biedt aan 264 geïnterneerden. Het zal de weerspiegeling vormen van de populatie van geïnterneerden voor wie een zeker beveiligingsniveau is geïndiceerd en voor wie het uitstippelen van een handelingstraject zinvol is, haalbaar is of aangewezen wordt geacht.

Tot op heden hebben wij nog geen informatie over de exacte startdatum, over het statuut van de inrichting, wie met andere woorden de in- en de uitstroom beheert, de werking en de doelstelling van de instelling. Hiervoor wordt verwezen naar de toekomstige uitbater, die tot op dit ogenblik niet is aangeduid. Zoals u uit de pers hebt kunnen vernemen, zijn er momenteel twee kandidaten: een pluralistisch platform van instellingen en experts in de

forensische zorgen in Vlaanderen, en Sodexo uit Nederland. Onze administratie volgt de ontwikkelingen van het FPC Gent actief op.

Het meerjarenplan Internering wordt ook door de gemeenschappen mee ondertekend. Onlangs werd vanuit de FOD Volksgezondheid in het kader van artikel 107 een oproep gedaan naar projecten voor internering. De Vlaamse Gemeenschap heeft gevraagd om actief betrokken te worden bij de selectie van de projecten. De opgestelde cartografie kan als vertrekbasis dienen voor de selectie van de projecten.

Het decreet van 8 maart 2013 inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden is in werking getreden op 21 april 2013. Het besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2013 bepaalt vanaf 1 januari 2014 de uitvoering van hoofdstuk 3 van dat decreet. Daarnaast werd het ontwerp van samenwerkingsakkoord met de Federale Regering goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 22 november 2013. Het tweede en laatste uitvoeringsbesluit, betreffende het hoofdstuk 4, over de gegevensverwerking en de informatie-uitwisseling, wordt op dit ogenblik voorbereid. De precieze bepalingen van het uitvoeringsbesluit worden mee beïnvloed door onder andere het ontwerp van decreet en het uitvoeringsbesluit inzake de gegevensdeling van gezondheids- en welzijnsinformatie en een nieuwe Europese privacyverordening. Zij zullen hiermee in overeenstemming worden gebracht. Zoals u weet, wacht de bespreking in dit parlement ongeduldig op uw commissie.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Minister, dank u voor uw zeer uitgebreide en gedetailleerde antwoord. U hebt heel veel cijfers gegeven, ik zal ze nog eens nader bekijken. Ik ben bijzonder blij te vernemen dat Vlaanderen bezig is met het klaarmaken van veertig plaatsen om de uitstroom vanuit de gevangenis te bevorderen naar het toekomstige psychiatrisch forensisch centrum.

Ik ben wel bezorgd. Er zijn meer dan zeshonderd Vlaamse geïnterneerden en maar veertig plaatsen. We moeten mikken op de doorstroom vanuit die veertig plaatsen. Indien dat niet gebeurt, zal het snel vol zitten en begint de problematiek weer van voor af aan. Gaat u ook een inspanning doen om te proberen die doorstroom te realiseren? Het gaat dan uiteraard om mensen die geen gevaar vormen voor de maatschappij. Hun profiel moet ook worden bekeken.

Minister Jo Vandeurzen: Wat de doorstroming betreft, ook in het kader van het nieuwe decreet, moeten we proberen ervoor te zorgen dat we mensen die in aanmerking komen voor een handicapspecifieke ondersteuning in de juiste setting krijgen, met de juiste besteding van het budget. Ik heb gemerkt dat er nog nood is aan meer informatiedoorstroming tussen bijvoorbeeld de Commissie tot Bescherming van de Maatschappij en de wereld van de handicapspecifieke ondersteuning. Ondanks veel goede wil, ongetwijfeld, is het niet altijd evident om ervoor te zorgen dat men op dezelfde manier naar de dingen kijkt.

U hebt gelijk: in de mate dat we die doorstroming kunnen faciliteren, kunnen we die zeer zwaar omkaderde plaatsen organiseren voor wie daar het best op zijn plaats zit. U hebt gehoord welke bedragen ik daarvoor heb genoemd. Het gaat om zeer grote sommen, die in het uitbreidingsbeleid zijn vastgelegd of die moeten worden besteed om specifiek voor deze doelgroep een aangepaste setting te maken. We hebben er alle reden toe om dat op de juiste manier aan de juiste doelgroep toe te wijzen.

Mevrouw Helga Stevens: Minister, ik wil u danken voor uw bijkomende toelichting. Ik weet ook wel dat het een bijzonder complex dossier is, waarbij ook twee overheden zijn betrokken, de Vlaamse Gemeenschap en de federale overheid. Op federaal niveau zijn de violen ook niet altijd helemaal gelijkgesteld tussen de FOD Justitie en de FOD Volksgezondheid. Het is heel belangrijk om er met alle betrokken partners en de overheden samen werk van te maken en tot een oplossing te komen. Het is werkelijk dramatisch dat geïnterneerden in de gevangenis zitten zonder begeleiding en zonder gepaste omkadering. Dat is dit land niet waardig.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toekomst van de onthaalouders aangesloten bij een dienst - 993 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, ik krijg steeds meer signalen van onthaalouders die zijn aangesloten bij een dienst. Het is ook een categorie die aan het vergrijzen is, zeg maar vijftigers. Ze zeggen dat het voor hen genoeg is met dit nieuwe decreet en ze gooien de handdoek in de ring, omdat er alweer nieuwe besluiten zijn. Bovendien is er nog altijd geen duidelijkheid over het statuut van de onthaalouders.

Dat sleept al vijftien jaar aan. Het was nog tijdens de regeerperiode waar CD&V niet bij was, tijdens paars-groen, dat er een statuut sui generis is gekomen voor de onthaalouders. Uw partij heeft daarvan altijd gezegd dat het niet voldoende kan zijn en dat het een volwaardig statuut moet worden.

Minister Jo Vandeurzen: Op federaal niveau.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, u gaat toch niet weer uw paraplu opentrekken? Ik heb indertijd met Frank Vandenbroucke onderhandeld over dat statuut sui generis. De Vlaamse Regering heeft de kosten ingeschreven die dat meebrengt namens de werkgever. Het is een verhaal van de twee overheden. De federale overheid kan inderdaad beslissen dat het een volwaardig statuut wordt, maar dan zal de Vlaamse overheid de werkgeverskosten moeten ophoesten. Het is inderdaad een vraag van de twee overheden, wat het ook mogelijk heeft gemaakt om de voorbije tien tot vijftien jaar te pingpongen.

In mijn vraag heb ik geschreven: “Naar verluidt zou er nog voor de verkiezingen een soort proefproject komen rond het volwaardig statuut.” Inmiddels heb ik in het verslag van de vergadering van de Vlaamse Regering van vorige vrijdag gelezen dat het er ook echt komt. Dit is een beproefde truc: als iets niet vooruitgaat, wordt er net voor de verkiezingen een proefproject opgestart, om aan te tonen dat men ermee bezig blijft. Ik zou veel voorbeelden kunnen geven, zoals het persoonlijkeassistentiebudget en het persoonsgebonden budget. Die projecten zijn gestart aan het einde van een legislatuur, om aan het werkveld duidelijk te maken dat de regering ermee bezig is.

Het is vrij ongeloofwaardig. Wat is de bedoeling van het proefproject? We zijn er nu vijftien jaar over bezig. Ik zie niet goed in waarom er nu nog een proefproject moet komen om zaken uit te testen. Alle elementen liggen op tafel. Het is een kwestie van: geven we er prioriteit aan en maken we er geld voor vrij, of niet? Ik zie absoluut niet waarom er nog een proefproject moet komen.

Ondertussen, minister, wordt in het kinderopvanglandschap de lat gelijkgelegd tussen zelfstandige en andere opvang, niet altijd in de juiste richting, als u het mij vraagt. Op dit moment kunnen onthaalouders acht kinderen opvangen. Overal zie je dat de kindnorm naar boven is gegaan. We hebben heel veel gepraat over kwaliteit, het nieuwe decreet zou kwaliteit brengen. De eerste voorwaarde voor kwaliteit is meer begeleiding per kind. Ik zie dat het aantal kinderen enkel is toegenomen.

Op het terrein zegt men me dat negen tot twaalf kinderen per verzorgende echt niet haalbaar is, dat lijkt op bandwerk. Onthaalouders kunnen voortaan acht kinderen opvangen, maar ze moeten zich wel onderwerpen aan een draaglastmeting. Ook dat is een soort zwaard van Damocles dat boven de onthaalouders hangt, want het heeft gevolgen als een onthaalouder denkt een inkomen te kunnen halen uit acht kindjes, maar er een meting komt waardoor plots

maar zes kindjes meer mogen worden opgevangen. Hoe zit het met de draaglastmeting? Wie zal die uitvoeren en op basis van welke criteria? Hoe vaak gebeurt de draaglastmeting? Kunnen onthaalouders een beroep indienen tegen die meting?

Er is nog een eigenaardig element, want in het teken van het gelijkleggen van de lat, gaat men bij de onthaalouders die samenwerken in een dienst, werken met een soort opvang-reservering: ouders reserveren een dag en betalen ook voor die dag, tenzij met een briefje van de dokter kan worden aangetoond dat het kind ziek is. Daar valt iets voor te zeggen, gezien de precaire inkomenspositie van onthaalouders, want met dat systeem zouden ze dan toch zeker zijn dat ze die inkomsten al hebben. Maar nu blijkt dat de bijkomende inkomsten niet naar de onthaalouder gaan, maar wel naar de dienst. De onthaalouders zouden nog steeds gefinancierd worden op basis van de reële opvangdagen, niet op basis van het systeem van opvangreservering. Waarom gaan de inkomsten van het systeem van opvangreservering niet rechtstreeks naar de onthaalouders? Wat is het voordeel om deze inkomsten naar de diensten voor onthaalouders te laten afvloeien?

En tot slot: hoeveel onthaalouders die zijn aangesloten bij een dienst, stopten de voorbije maanden hun activiteit?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, ook ik heb een vraag om uitleg ingediend naar aanleiding van de beslissing die vorige week werd genomen door de Vlaamse Regering in verband met het proefproject – net als mevrouw De Vits trouwens, die nu niet aanwezig is. Ik wil me dus graag aansluiten bij deze vraag van mevrouw Vogels om te vermijden dat mijn vraag onontvankelijk wordt verklaard.

Minister, ik heb kennis genomen van de beslissing van de Vlaamse Regering en ik heb de moeite gedaan om uw website te bekijken waarop het proefproject wordt aangekondigd – ik doe trouwens regelmatig die moeite. Staat u me toe te zeggen dat wat er staat, vrij algemeen is en weinig zekerheid biedt.

Ik heb de tekst niet bij me, maar ik meen dat ik goed heb onthouden wat er op uw website staat. U hebt overleg gepleegd met de federale overheid en u hebt daar een aantal gevolgen uit getrokken. Er staat dat de sociale partners nu een proefproject moeten uitwerken – dat is dus nog niet gebeurd – en dat het proefproject in werking zal treden op 1 januari 2015. Er is in bepaalde budgetten voorzien, maar die ken ik nu niet uit het hoofd, en 76 werknemers zullen volgens uw mededeling de gelegenheid tot werken krijgen.

Net zoals wij allemaal, bent u er zich ook van bewust dat we op het einde van deze legislatuur aangekomen zijn. U zegt dat het proefproject in werking zal treden op 1 januari 2015, maar daar hebben wij geen zekerheid over: u niet, ik niet, niemand hier aan tafel. Zult u deel uitmaken van de volgende Vlaamse Regering? Ik alvast niet, dat staat vast, maar wie zal de meerderheid vormen? Vandaag weten we dat niet. Zal een volgende regering de bereidheid aan de dag leggen om het proefproject te laten starten op 1 januari 2015? Zullen er voldoende financiële middelen voorhanden zijn? De nieuwe Vlaamse Regering mag, indien ze dat wenst, het roer omdraaien en beslissen om de financiële middelen te gebruiken voor andere doelstellingen binnen of buiten Welzijn.

Verder is er een periode van twee jaar, als ik me niet vergis, ingebouwd voor het proefproject. Daarna zou, als het proefproject er komt, u of uw opvolger dit evalueren, aan de hand van vijf à zes criteria. Die ken ik niet uit het blote hoofd. Ik heb ze wel gelezen. Die staan wél gedetailleerd vermeld in uw mededeling. Pas daarna zal worden beslist of er effectief een volwaardig werknemersstatuut komt voor onthaalouders.

Minister, één ding is duidelijk: alles wordt vooruitgeschoven, tot na de verkiezingen. Het zal de volgende regering zijn die zal beslissen of er al dan niet een proefproject komt, en zelfs als die regering dat zal doen, dan is dat maar voor een heel beperkte groep van 76 werknemers.

Er komt geen garantie, ondanks het feit dat de politieke wereld toch al meer dan tien jaar – nog van voor CD&V deze post bekleedde – pleit voor het invoeren van een volwaardig werknemersstatuut. Mevrouw Vogels heeft daar al naar verwezen. We hebben hier heel veel over geïnterpelleerd. Er zijn heel veel discussies geweest in de plenaire vergadering na actuele vragen. Er zijn veel actuele vragen over gesteld. Er is ook een duidelijk signaal gekomen vanuit zowel de rechtspraak als de rechtsleer. Ik zal dat hier allemaal niet herhalen. Dat zit wel in mijn hoofd, maar de tijd is al vergevorderd. Heel eminente rechtsgeleerden zeggen echter dat de overheid al jarenlang in de onwettigheid leeft door dit hier niet in te voeren.

Minister, ik betreur dit dus. Men schuift de discussie opnieuw voor zich uit. Er is geen enkele zekerheid. Het zal alweer de volgende regering zijn die knopen moet doorhakken. U bent jurist. Ik meen dat het voor u een eer zou moeten zijn om regelgeving, rechtspraak, rechtsleer enzovoort na te leven. Ik doe een ultieme oproep aan u: maak er alstublieft werk van om nog deze legislatuur zekerheid te geven aan de onthaalouders die dat wensen. Ik weet dat daarover ook een discussie is: niet iedereen wil daaraan meedoen. Dat is dan hun vrije keuze. Doe echter inspanningen om een volwaardig werknemersstatuut voor onthaalouders uit te werken, zodat u dat op uw palmares kunt schrijven. Ik zal u daarin steunen, en naar ik meen veel leden van de oppositie ook. Ik weet niet of dat zo is voor de meerderheid.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, minister, geachte leden, ik sluit me aan bij de vragen van mevrouw Vogels en de verdere aanvulling door mevrouw Dillen. De jongste keer dat we hierover uitvoerig hebben gedebatteerd, was in oktober 2013, als ik me niet vergis. Dat was naar aanleiding van een vraag van mevrouw Dillen en een vraag van mezelf. Ik meen me ook te herinneren dat we eens een hoorzitting hebben gehouden naar aanleiding van het door mevrouw Dillen ingediende voorstel van resolutie. Het probleem is dus inderdaad genoegzaam bekend.

Minister, ik moet zeggen dat ik ook verbaasd was toen ik in de agenda van de regering las dat er een experiment zou komen in verband met een sociaal statuut. Ik heb er dan het verslag van oktober nog eens op nagelezen. Zo lang is dat nog niet geleden. Toen werd op geen enkel ogenblik gewag gemaakt van een experiment, integendeel. Ik zag het dan nog vrij positief in. Mevrouw Dillen heeft toen nog opgemerkt te vinden dat ik de zaken zo positief inzag, terwijl zij die niet zo positief inzag naar aanleiding van uw antwoord toen. Met alle respect, maar een sociaal statuut is niet iets waarmee men experimenteert. Men kan dat doen met een werkvorm, met een organisatievorm, maar toch niet met een sociaal statuut. Ik kan daar maar één verklaring voor geven, namelijk wat mevrouw Dillen op het einde zei: u kunt dat natuurlijk verkopen als iets waarmee u bezig bent. Dit is een project van twee jaar, dus mooi net over alles heen. Dit getuigt echter inderdaad van weinig daadkracht en beslissingskracht. Met het antwoord van oktober 2013 zat het naar mijn aanvoelen vrij goed met deze zaak: hierover waren er heel veel overlegmomenten geweest met uw federale collega, minister De Coninck. En nu is er plots een experiment, een experiment met betrekking tot een sociaal statuut. Begrijpe wie kan. Ik hoop dat u heel wat uitleg zult kunnen geven over hoe dat in zijn werk gaat.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, geachte leden, er zijn vandaag bijna 7000 aangesloten onthaalouders actief. Die vangen ruim 31.000 kinderen op en voorzien daarmee in een belangrijk aandeel aan kinderopvang in Vlaanderen. Uiteraard is er nog een toekomst voor kinderopvang door onthaalouders die bij een dienst aangesloten zijn, getuige hiervan ook de versterking van hun positie in het decreet houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters. De dienst voor onthaalouders wordt in het nieuwe decreet opgevat als een organisator van gezinsopvang. De diverse onthaalouders worden vergunde locaties voor gezinsopvang, waarbij de organisator houder van de vergunning is. De onthaalouders zijn voortaan 'kinderbegeleiders in de gezinsopvang'. Het decreet maakt het mogelijk dat zij,

zodra dit aan de orde is, kunnen overstappen naar een werknemersstatuut, maar houdt tegelijk ook in de uitvoeringsbesluiten ten volle rekening met hun actuele situatie van het sui-generisstatuut waarbij zij een fiscaal vrijgestelde kostenvergoeding genieten.

Het sui-generisstatuut is een specifiek statuut waarbij de kinderbegeleiders in de gezinsopvang die aangesloten zijn bij een erkende en gesubsidieerde dienst voor opvanggezinnen, een vorm van sociale bescherming genieten, maar bijvoorbeeld geen recht hebben op vakantiegeld, een volwaardige uitkering bij ziekte of een werkloosheidsuitkering wanneer de betrokkene ermee ophoudt. Naast een belastingvrije kostenvergoeding voor de gepresteerde opvangdagen hebben de kinderbegeleiders in de gezinsopvang ten persoonlijke titel recht op de verzekering geneeskundige verzorging en/of een vervangingsinkomen bij moederschapsrust, arbeidsongeschiktheid, arbeidsongevallen en beroepsziekten. Ze hebben eveneens recht op kinderbijslag, de geboorte- en adoptiepremie inbegrepen, en bouwen pensioenrechten op. Wanneer kinderen afwezig zijn buiten de wil van de onthaalouder, dan ontvangt die hiervoor een vergoeding via de RVA.

Op het einde van de vorige legislatuur lag er op het federale niveau een wetsvoorstel klaar – ik heb op een bepaald moment zelfs een persmededeling gezien van de federaal minister van Werk om te zeggen dat het allemaal beslist was – dat op een realistische en betaalbare wijze, onder meer op basis van een aantal sociaalrechtelijke en fiscale maatregelen, werk maakte van een volwaardig werknemersstatuut voor aangesloten onthaalouders. Dat wetsontwerp sneuvelde op de valreep. Het is natuurlijk juist dat men op twee manieren aan het statuut kan werken: ofwel gaat men uit van de bestaande sociaalrechtelijke en fiscale wetgeving en gaat men na hoe men die in Vlaanderen kan toepassen, ofwel gaat men na of er ook op het federale niveau een aantal zaken kunnen worden aangepast. In die periode was dat alleszins de bedoeling van de toenmalig bevoegde minister. Ik stel vandaag vast dat u allen bereid bent om die budgettaire inspanning ook te doen zodat iedereen het werknemersstatuut zal krijgen.

Vorig jaar vond op federaal niveau een technische werkgroep plaats die onderzocht welke stappen moesten worden ondernomen om een volwaardig statuut te ontwikkelen. De gemeenschappen waren daarbij betrokken en op basis van de werkzaamheden hebben we aan Kind en Gezin gevraagd om op Vlaams niveau met de sociale partners rond de tafel te gaan zitten. We hebben zeer constructief met het kabinet van mevrouw De Coninck kunnen overleggen en nagaan wat er en op welke manier binnen de bestaande federale regelgeving mogelijk zou zijn in Vlaanderen. Dat gebeurde met de bedoeling een aantal zaken te verfijnen en een duidelijk zicht te krijgen op de totale kostprijs. Op de vergadering van de technische werkgroep met de sociale partners is hierover uiteindelijk overeenstemming bereikt. U herinnert zich dat er dan ook een actie is geweest. Er werd beweerd dat men berekend had wat het ging kosten, maar dankzij de expertise en de constructieve medewerking van minister De Coninck hebben we dan toch kunnen nagaan wat er mogelijk was binnen de huidige wetgeving en wat dat zou betekenen voor het budget.

Op basis van die werkzaamheden hebben de sociale partners de vraag gesteld naar een proefproject waarbij ze de Vlaamse overheid hebben verzocht om de middelen die in de VIA-4-onderhandelingen (Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de Socialprofitsector) voorlopig werden ondergebracht bij een fonds voor de start van de uitbreiding van een derde pensioenpijler, te heroriënteren. Ze hebben gevraagd om het beschikbaar bedrag van 1 miljoen euro in te zetten om na te gaan wat de effecten zouden zijn indien we effectief met een werknemersstatuut voor onthaalouders van start zouden gaan. Ze hebben ook gevraagd of er nog iets meer beschikbaar was, maar dat was helaas niet het geval. Ze gaan hier ook een aantal middelen van de Sociale Maribel op imputeren.

Mevrouw Dillen, er is rechtspraak in meerdere richtingen, maar op dit moment is er een soort consensus dat de huidige overeenkomsten die met de onthaalouders worden afgesloten, niet per se de kwalificatie werknemersstatuut hebben. Alles is sociaalrechtelijk en arbeidsrechtelijk in orde. Het is niet zo dat er een groot juridisch probleem is, maar de kwalificatie is

natuurlijk een bevoegdheid van de arbeidsrechtbank indien men zich daartoe richt. Als er een echt, volwaardig werknemersstatuut zou komen, moest natuurlijk ook juridisch worden uitgezocht op welke manier en met welke termen die overeenkomst moest worden gemaakt om de verschillen van de huidige overeenkomst van de mensen die nu bij de dienst zijn aangesloten, aan te pakken, want anders zou er onmiddellijk een juridische discussie kunnen ontstaan. Men is ook nagegaan of het mogelijk is om een typeovereenkomst te ontwerpen die op een aantal essentiële kenmerken dermate verschilt van de huidige afspraken die met onthaalouders worden gemaakt om inderdaad te verantwoorden dat je die wel degelijk onder het werknemersstatuut kunt brengen. Het is intussen ook juridisch uitgezocht.

Op basis van het overleg heeft men een zicht gekregen op de vakantiedagen, op welke cao enzovoort. Het is helemaal uitgevlooid wat het betekent als je de bestaande federale regels op een goede manier toepast op het Vlaamse niveau. De sociale partners gingen ermee akkoord om te onderzoeken wat het in de praktijk zou betekenen, als men dit zou operationaliseren. De regering heeft ingestemd met het heroriënteren van de VIA-4-middelen die dus beschikbaar zijn. Ze zijn toegewezen en zijn op dit moment zelfs in handen van de sociale partners.

Er is dus toelating gegeven om het project met die middelen op te starten, met een aantal goede afspraken. Op basis van de werkzaamheden van de technische werkgroep dienden de sociale partners een proefproject in waarbij ze de overheid verzochten om de middelen uit het VIA 4 te heroriënteren. Het proefproject zal dus starten met 1 miljoen euro, beschikbare VIA-middelen voor de private diensten voor onthaalouders. De publieke sector wenst zich aan te sluiten bij het proefproject. De publieke sector is bereid om met de middelen van het VIA-budget een beperkt aantal onthaalouders bij een dienst voor onthaalouders van een lokaal bestuur mee te laten deelnemen aan het proefproject. Deze mogelijkheid is behouden en moet verder worden uitgewerkt. Het proefproject zal opstarten op 1 januari 2015 zodat men nog tijd heeft om het voldoende te concretiseren in overleg met de sociale partners. Het laat de diensten die in dit project willen instappen de nodige tijd om zich hierop voor te bereiden en maakt een betere vergelijking mogelijk op jaarbasis van wat het effect is op de inzet, de beschikbaarheid, het aantal kinderen, de kostprijs enzovoort.

Zoals sommigen onder u zeggen, kunnen we nog lang pingpong spelen. Maar als we ervan uitgaan dat we het zullen moeten doen binnen de regelgeving die op dit moment beschikbaar is en er op het federaal niveau goodwill is om er positief naar te kijken, maar zonder specifieke forfaitaire sociale of fiscaalrechtelijke behandelingen, zullen we kunnen onderzoeken welke impact een volledig werknemersstatuut kan hebben. We zouden kunnen zeggen dat we wachten, maar op een bepaald moment moeten we in alle objectiviteit weten wat het betekent. Ik denk dat we allemaal de ambitie hebben om op dat vlak stappen vooruit te zetten.

Zo kan het mogelijk worden om daarover later keuzes te maken. Wat zijn de mogelijkheden, de beperkingen, de risico's, de aandachtspunten? Een aantal vragen staan voorop. Wat is de werkbaarheid van de organisatie, zowel voor de kinderbegeleiders gezinsopvang als voor de dienst? Wat zijn de knelpunten die we zullen tegenkomen? Moeten er bijkomende voorwaarden worden gerealiseerd om die werksituatie te kunnen aanhouden? Wat is de algemene tevredenheid van de kinderbegeleiders gezinsopvang met het nieuwe statuut, met hun werksituatie? Wat is de impact van het werknemersstatuut op de potentiële instroom van nieuwe begeleiders gezinsopvang? Wat is de evaluatie van de geraamde kostprijs? Komt de reële kostprijs overeen met de geraamde kostprijs? Hoe verhoudt die kostprijs zich tot de kostprijs voor andere vormen van kinderopvang?

Wat zijn de voorwaarden om het werken met kinderbegeleiders gezinsopvang met een werknemersstatuut naast het werken als kinderbegeleider gezinsopvang met het sui-generisstatuut te laten bestaan? Er zijn ook ouders die uitdrukkelijk aangeven dat ze in het sui-generisstatuut willen blijven functioneren. Er moet dus ook worden onderzocht of dat mogelijk is en in welke vormen. Wat is de impact op de dienstverlening aan de gezinnen, enzovoort?

U kunt dat allemaal misschien niet zo geweldig vinden, maar ik denk dat het ten minste een zeer praktische stap vooruit is om van het overleg over te stappen naar een zichtbaar project, waarbij kan worden bekeken wat het in de praktijk betekent in al zijn consequenties.

De draagkracht wordt in het decreet als volgt gedefinieerd: “De bekwaamheid om aan kinderopvang te doen, rekening houdend met de fysieke en psychische conditie van de kinderbegeleiders gezinsopvang en met het geheel van ondersteunende en belastende factoren in die context van kinderbegeleider gezinsopvang, zoals de gezinssituatie, het sociaal netwerk en infrastructuur.” Vanaf 2016 moet elke begeleider gezinsopvang zo’n attest hebben.

In de regelgeving staat dat een pedagogische ondersteuningsorganisatie de draagkracht zal realiseren en opvolgen. Die pedagogische ondersteuningsorganisatie stelt het attest op op basis waarvan de coaching zal gebeuren. Het inschatten van sterktes en zwaktes is nuttig voor het uittekenen van het traject dat ook de pedagogische begeleider met de kinderbegeleider gezinsopvang wil afleggen. Zowel voor de pedagogische ondersteuningsorganisatie als voor dat attest is er in een overgangperiode van twee jaar voorzien. Het is uiteraard de bedoeling dat die pedagogische ondersteuningsorganisaties eerder actief zijn zodat alle organisatoren van gezinsopvang tijdig kunnen aansluiten. Ondertussen werden er dus ook 33 pedagogische ondersteuners aangesteld die de komende twee jaar de kinderbegeleiders die werkzaam zijn in de zelfstandige opvangsector, gratis zullen begeleiden.

De organisatie die erkend wordt voor de pedagogische ondersteuning en de draagkracht zal moeten inschatten, moet vooraf de visie met betrekking tot wat zij onder draagkracht verstaat, beschrijven, alsook hoe zij zal nagaan welke draagkracht iemand heeft en hoe die concreet zal worden opgevolgd. Het zal niet gaan over de zogenaamde meting, maar wel om een inschatting die samen met de kinderbegeleider gezinsopvang wordt gemaakt bij het voorbereidend traject in functie van de opstart als kinderbegeleider gezinsopvang – voor wie nieuw willen opstarten – of bij de begeleiding en de ondersteuning van de kinderbegeleider gezinsopvang bij de effectieve uitvoering van haar of zijn opdracht – voor wie al aan de slag is.

De draagkracht wordt dus niet alleen ingeschat bij de start van een nieuwe kinderbegeleider gezinsopvang, maar krijgt daarna bij de verdere ondersteuning van de opdracht ook de nodige aandacht. Het is dus geen momentopname, maar het is de bedoeling om daar een soort coaching in te stimuleren.

Er is op dit moment inderdaad niet in een beroepsmogelijkheid voorzien. Het is daarvoor ook nog te vroeg, gezien de geplande overgangstermijn en aangezien het juist de voorgestelde begeleidingsmethodiek is die van belang zal zijn om, samen met de kinderbegeleider gezinsopvang, de draagkracht in te schatten van wie elke dag alleen kinderen opvangt.

Voor alle duidelijkheid: er verandert niets aan de ratio voor de onthaalouders. Vandaag is in het statuut van de aangesloten kinderbegeleiders gezinsopvang de zogenaamde opvanguitkering gepland. Het betreft een vergoeding voor de kinderbegeleider gezinsopvang, betaald door de RVA, wanneer geplande kinderen buiten haar wil afwezig zijn en waarvoor ze dan geen onkostenvergoeding krijgt. Deze opvanguitkering is ingebed – en dus wettelijk verzekerd – in een regeling die tot stand is gekomen in het kader van het globale huidige statuut en dateert van 1 april 2003. De toenmalige minister van Welzijn verleende haar akkoord hierover.

Deze opvanguitkering is echter niet combineerbaar met wat ouders in het kader van de toekomstige regelgeving zullen moeten betalen voor niet-gerechtigde afwezigheden op gereserveerde opvangdagen. De kinderbegeleider gezinsopvang zou er dan voor kunnen opteren om deze opvanguitkering te laten vallen, ten voordele van de bijdrage die de ouders zullen moeten betalen in de nieuwe regelgeving, maar deze inkomsten zijn dan niet fiscaal vrijgesteld zoals bij haar gewone kostenvergoeding.

De regelgeving inzake betalen voor niet-gerechtigde afwezigheidsdagen is nu verder in ontwikkeling, maar gaat ervan uit dat de ouders deze vergoeding moeten betalen aan diegene

waarmee zij de opvangovereenkomst afsloten, namelijk de organisator van de gezinsopvang. Dat is de logica zelf. Het staat de organisator vrij om deze vergoeding ook ten gunste van de onthaalouders aan te wenden. Daarover worden er door ons uiteraard geen afspraken gemaakt.

In 2013 waren er in totaal 791 startende onthaalouders die zich aansloten bij een dienst en 835 stoppers.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, ik dank u voor het al bij al uitgebreid antwoord. Dat laatste, over de combinatie van een RVA-uitkering en die andere vergoeding, zal ik nog eens grondig moeten nalezen.

Twee dingen zijn mij nog niet duidelijk.

Wat is de relatie tussen de organisatoren van pedagogische ondersteuning die de werklastermeting moeten doen en de dienst die de onthaalouder begeleidt? Normaal gezien zou die dienst, als die zijn job goed doet, moeten weten of die onthaalouder dat aankan. Ik zie nog altijd niet in wat een externe daar moet komen doen om een ad-hocmeting te doen. Minister, ik voorspel u dat dat weer tot de grootste misverstanden zal leiden tussen onthaalouders en die diensten. Die diensten zullen geneigd zijn om te werken met vaste criteria, met aanvinkbare dingen en dergelijke.

Wat is trouwens de juridische verantwoordelijkheid van die dienst? Stel dat iemand een draaglast van acht kinderen heeft en na een paar maanden gebeurt er iets waaruit blijkt dat die onthaalouder dat eigenlijk totaal niet aankon, wat is dan de verantwoordelijkheid van wie? Dat is me helemaal niet duidelijk.

Gezien het late uur, zal ik het niet lang meer trekken. Ik heb nog een heel concrete vraag. U zegt me dat het op vraag van de sociale partners is dat het project in verband met het volwaardig statuut van onthaalouders er komt. Heb ik dat goed begrepen? Is het op vraag van de sociale partners, of hebt u het aan de sociale partners gevraagd? Neen. Het is op vraag van de sociale partners. Alle gekheid op een stokje, tien jaar geleden heeft die voormalige minister die ooit die zaak sui generis heeft goedgekeurd, een hele inventaris gemaakt van alle mogelijke problemen die er zouden zijn tussen enerzijds het volwaardige statuut en anderzijds de concrete positie van de onthaalouder. Wat als de onthaalouder ziek is? Waar moeten de kinderen dan naartoe? Dat is allemaal geïnventariseerd. Ik snap niet goed dat er nu, na tien jaar, nog een proefproject moet komen om dat allemaal op het terrein nog eens uit te zoeken. Iedereen weet dat er inconvenïënten zijn tussen die twee.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, ik heb ook geluisterd naar het antwoord van de minister, en dan zeer specifiek wat betreft het besliste proefproject, voor wat het waard is, voor een volgende regering. Ik sluit me graag aan bij de bedenkingen van collega Vogels. Die inventarisatie is al tien jaar oud. Er zullen misschien wat punten en komma's aan kunnen worden gewijzigd, maar daarvoor moet toch geen proefproject worden opgestart.

Minister, wat het aangekondigde proefproject betreft – verbeter me als ik verkeerd ben –, blijkt uit uw antwoord dat dat proefproject nog moet worden uitgewerkt door de sociale partners. Dat staat nog echt niet op punt. U hebt het cijfer van 7000 onthaalouders gegeven. Daarvan krijgen, volgens de mededeling op uw website, 76 onthaalouders de kans om in het proefproject te stappen. Hoe zullen die worden uitgekozen? Zal er een regionale spreiding zijn? Wie zal dat beslissen? Ik vind dat allemaal wel heel vaag.

Ik heb een laatste bedenking. De uitgekozenen die gedurende twee jaar in dat proefproject stappen, hebben ondertussen bepaalde rechten opgebouwd. Hoe zit het met die rechten? Minister, ik twijfel er niet aan dat u beter weet dan ik dat er volgens het arbeidsrecht en het sociaal recht verworven rechten worden opgebouwd die niet meer kunnen worden

teruggeschroefd. Hoe zult u daar een oplossing aan geven? Stel dat u na twee jaar aan de hand van de evaluatiecriteria, waarvan u er daarjuist in uw antwoord een deel van hebt opgesomd, zegt dat u er niet meer mee voortgaat en dat u het zult terugschroeven omdat het proefproject niet de gewenste resultaten heeft gehad, dan is het toch ondenkbaar dat u in Vlaanderen een situatie creëert waarbij 76 onthaalouders voor de rest van hun loopbaan, tot aan hun pensionering, gezien hun verworven rechten, aanspraak kunnen maken op dat volwaardig werknemersstatuut, en de rest van Vlaanderen niet. Zij die binnen het sui-generisstatuut willen werken, kunnen dat, dat is hun volste recht, maar zij die toch ook wel graag dat volwaardig statuut hadden gekregen, zullen dat dan niet krijgen omdat het proefproject niet definitief wordt gemaakt en beëindigd wordt. Dan zijn er 76 onthaalouders in Vlaanderen die die verworven rechten hebben. Minister, ik vind dat er heel veel onduidelijkheid en rechtsonzekerheid is. Dat is iets wat in dit dossier absoluut niet kan.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Wat betreft de laatste opmerking: dat is juist het omgekeerde van wat er gaat gebeuren. We zijn zo ver met alle actoren, ook dankzij de support vanuit het kabinet-De Coninck, dat we goed weten wat het juridische kader is waarin we een dergelijk project kunnen situeren als we eraan beginnen. Om te weten of die voorwaarden allemaal vervuld konden zijn, heeft er ook heel wat overleg moeten plaatsvinden. Natuurlijk zullen de sociale partners op het niveau van collectieve arbeidsovereenkomsten de nodige afspraken moeten maken, ook over wat er gebeurt op het einde van het project, indien zou blijken dat het project niet-veralgemeend of gefaseerd veralgemeend wordt uitgerold. Al die hypothesen zal men onder ogen moeten nemen. Ik denk dat een aantal van de betrokken partijen ervan uitgaan dat er een positieve evaluatie zal zijn en dat ze daarna verdere stappen zullen kunnen zetten. Maar dat zullen we dan leren uit dat project.

Er is nog altijd een verschil tussen een theoretische becijfering – ik heb de laatste jaren nogal wat versies over de kostprijs daarvan zien circuleren – en wat het in de effectieve praktijk betekent. We hebben door het overleg getracht een duidelijker zicht te krijgen op welke cao's van toepassing zijn enzovoort. Uiteindelijk bleek dat we wel een consensus konden vinden tussen de verschillende partijen over wat ongeveer de grote contouren waren op het vlak van het arbeidsrecht, het sociaal en fiscaal recht voor een dergelijk werknemersstatuut.

Dan heb ik gezegd: in de huidige legislatuur heeft de Vlaamse Regering een sociaal akkoord afgesloten met de sociale partners over alle sectoren die tot de Vlaamse welzijnssector behoren, het VIA-4-akkoord. En daarin is uitdrukkelijk een passage opgenomen over het statuut van de onthaalouders. Die passage is heel expliciet. Daarin staat dat, als er eind 2012 geen volwaardig werknemersstatuut is, de Vlaamse Regering 1 miljoen euro stort in een fonds dat kan beginnen te dienen als opbouw van een pensioenpijler. De Vlaamse overheid heeft dat gedaan. Ik heb aan de sociale partners gezegd dat de discussie over het statuut een eeuwige kringredenering zal blijven als we op een bepaald moment niet de concrete setting kunnen zien waarin duidelijk wordt wat dit concreet betekent. Ik heb het dan over de kostprijs, de praktische mogelijkheden enzovoort. Wanneer de sociale partners het de moeite waard vinden om dat soort concept te gebruiken, dan moet het sociale akkoord op dat punt worden gewijzigd. Dat vraagt het initiatief van de sociale partners. Zonder hun vraag zijn wij zelfs niet gerechtigd om dat te doen. De middelen zijn in het sociaal akkoord toegekend en de Vlaamse overheid heeft dat correct gehonoreerd.

Daarop wilden de sociale partners met het beschikbare geld starten. Uiteraard moeten zij heel wat praktische zaken oplossen die te maken hebben met onder andere respect voor de positie van de betrokkenen. De start is op 1 januari 2015.

Wat die draagkracht betreft, was er de vraag of die diensten dat zelf kunnen. Dat is echter niet het punt. Die pedagogische diensten kunnen extern zijn. Dat heeft te maken met het feit dat wij vele zelfstandige initiatieven hebben. Op een of andere manier was er in het parlement een grote consensus over het feit dat er een inspanning moest worden geleverd op het vlak

van kwaliteit, uniformiteit en eenduidigheid. Iedereen die op een of andere manier actief is in de gezinsopvang, moet dan ook een link hebben met een pedagogische ondersteuning. Voor sommigen zal dat een externe ondersteuning zijn. Op dit moment kan die gratis worden aangeboden.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, over dit dossier kunnen we nog lang discussiëren. Wat op de website en in de mededeling staat, is iets totaal anders dan wat u hier zegt. In uw laatste repliek gaat u ervan uit dat het niet alleen een proefproject is.

Minister Jo Vandeurzen: Ik heb gezegd dat het proefproject zal moeten worden geëvalueerd. Sommige betrokkenen vinden het belangrijk dat ze daarmee de test kunnen doen. Zij hopen dat dit project positief zal worden geëvalueerd. Ik heb daar echter geen voorafname op gedaan, en ook de Vlaamse Regering niet.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, u hebt het over 76 onthaalouders op een totaal van meer dan 7000.

Minister Jo Vandeurzen: De sociale partners zullen met elkaar afspreken welke dienst bereid is om aan dat proefproject deel te nemen en hoeveel mensen daarin kunnen instappen.

Mevrouw Marijke Dillen: Dat is toch niet correct. Ik neem aan dat niet alle 7000 onthaalouders kunnen deelnemen aan een proefproject. Er zijn er ook die bewust in het sui-generisstatuut willen blijven. De groep zou echter veel groter moeten zijn dan 76 om ernstig te zijn.

Minister Jo Vandeurzen: We houden ons aan de afspraken die in het sociaal akkoord zijn gemaakt wat het budget betreft.

Mevrouw Marijke Dillen: Er kunnen toch extra middelen worden vrijgemaakt. Niet binnen uw budget, maar binnen het budget van de Vlaamse Regering kan nog heel veel worden bespaard.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■